POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

OBITELJ

BROJ 21.

26. SVIBNJA 1935.

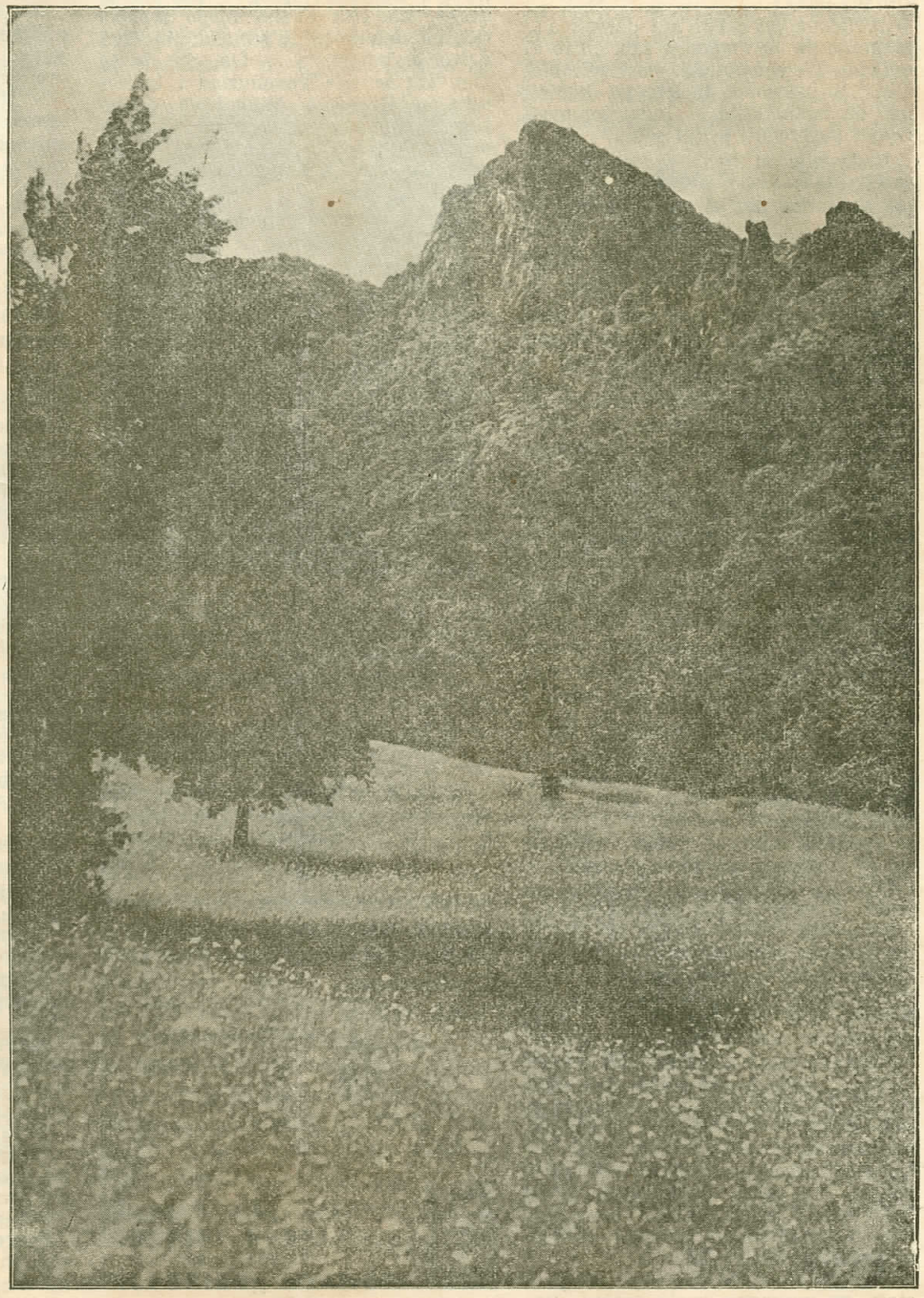

KRAJOLIK ISPOD KLEKA

JOVELU ADEPE:

GRANA JORGOVANA

(Nastavak)

KRONIKA VELIKIH I MALIH

2.

Jednog [illegible] Nada „ustala na lijevu [illegible] ogrlicu i rasula k[illegible] sobi. Mlijeko joj je prekipjelo. A [illegible] je pravila palačinke i htjela ih — ko obično — vješto preokrenuti u zraku, tri su joj zaredom ljosnule na pod.

„Bog zna, što će mi se još danas dogoditi?" mislila je ona i rastužila se. „Ništa mi danas ne ide za rukom! Upravo ništa!..."

„Vrijedna ćeš mi ti biti domaćica!" prekorila ju je majka u šali. „Eto ti mlijeko poprima neki posebni miomiris, a palačinke ti lete po kuhinji kao da imaju krila... Pusti to, pusti i pođi pospremiti svoju sobu."

Nada nije ni riječi prozborila. Poslušala je i pošla u sobicu... Neka joj se gorka gvalja nakupila u grlu, pa bi najradije zaplakala.

Sva je njena sobica mirisala jorgovanom: na stolu je stajala vaza s velikim kitama... Nada je pristupila k cvijeću, pomilovala ga i nježno pritisnula na svoje lice. Taj ju je hladni dodir na užareno lice malko smirio. Činilo joj se, da ju to miluje ruka, koja je to cvijeće sinoć ubrala, i da iz njega čuje nježni šapat:

„Ne budi mi žalosna, Nadice... Ne budi mi žalosna..."

Tako joj uvijek govori njezin Milivoj. Tako joj je i sinoć govorio, kad je zapazio tugu u njezinim lijepim očima... Dugo su šetali vrtom među procvjetalim jorgovanima, dugo su šetali i pričali o svojoj sreći u budućnosti. Ona je govorila o svojim ručnim radnjama, o jastucima i o pokućstvu, koje je izabrala, i bila je radosna. I Milivoj je bio radostan... smiješio se i stavljao svoje primjedbe. No kad je počeo padati prvi sumrak na vrtove i kuće, sjena je nekog nemira i sjete pala i na njihova lica. Eto im je sudbina u svemu bila sklona: susreli su se, upoznali, zavoljeli i zaručili; roditelji su se radovali njihovoj ljubavi, radovali su se i njihovi prijatelji i znanci, a najviše — naravno — oni sami. No jedna je stvar mutila njihovu radost: Milivoj nije nikako mogao da dobije namještenje. Svršio je sveučilište i zatražio državnu službu, pronašao neke veze i preporuke, ali ne ide pa ne ide. Svakog dana iščekuju dekret o imenovanju i svakog dana se rastuže, kad se sjete, da dekreta još uvijek nema... Samo to još čekaju — i onda će biti potpuno svoji... Da, sjeća se, sinoć su joj se oči ovlažile... „Ne budi mi žalosna, Nadice... Ne budi mi žalosna!" šaputao joj je Milivoj i nabrao joj kitu jorgovana... Oh, kako divno miriše! Kako divno miluje svojim hladnim laticama užarene obraze!

Prenula se Nada iz svojih sanja i stala da posprema svoju sobicu. Pažljivo je obrisala prašinu s Milivojine slike, koja ju je gledala s noćnog ormarića, a zatim ju je poljubila i nasmiješila se. Žurila se. Jorgovanovo milovanje i taj cjelov sa slike kao da su joj dali novog poleta i radosti.

„Gle, tu je njegova knjiga! Sinoć mu je ostala u vrtu, na klupi pod jorgovanom. Ja sam znala, da mu je ostala, a nisam ga htjela upozoriti... neka se malko nervira! Ahá! To je „Gog", Papinijev „Gog"! Baš mi je drago, da čita ovako lijepe stvari! Gle, gle, molim te, tu su neke bilješke; nešto je potcrtano... Da, da, to je ono, što se tiče komunizma i boljševika u Rusiji... Milivoj se davno tim stvarima bavi. Već mi je dugo o tome pričao. O tome i predavanja drži. On je strašan protivnik komunističkih zabluda..."

Telefonsko zvonce prekine je u njezinim razmišljanjima.

Poleti u salon. Zvala ju je Ljerka. Danas je petak, a ona će po podne k baki, pa želi, da joj ostavi obećani roman „Ružarij", ako pobjegne kuda u grad.

„Dobro, Ljerko! Ja ću te čekati, bit ću kod kuće! Do viđenja!"

Još nije pravo bila ni zatvorila telefon, a bratac Ranko uleti u salon i stade je vući za haljinu:

„Sekice, sekice, dobio sam od gospodina učitelja na dar knjigu! Pogledaj, sekice!"

Nada pogleda. Na knjizi je pisalo: „Čarobni kamen".

„Lijepa je to dječja knjiga," reče Nada. „Izdala ju je Knjižnica Dobre Djece. Ti si dobro dijete i dobro učiš, pa si je zato i dobio."

„A hoćeš li mi ti, sekice, čitati iz ove knjige?"

„Hoću, braco, hoću!"

„Sekice, prigni se, nešto ću ti šapnuti u uho..."

Nada se prignula. Ranko joj nije ništa šapnuo. Slatko ju je poljubio u lice, da je odzvonilo po čitavoj kući.

(Nastavit će se.)

KOJU OD OVIH BROŠURA JOŠ NISTE PROČITALI?

Crveno selo
Napisao Dr Velimir Deželić
Crna velevlast
Napisao Dr Josip Andrić
Hrvat mučenik
Napisao Dr Josip Lončarić
Sluge Antikrsta
Napisao Dr K. B
Što je čovjeku rad?
Napisao Dr Fr. Ks. Novak
Otkuda gospodarska kriza?
Napisao Dr Augustin Juretić
(Izlazi koncem svibnja.)

Svaka samo 1 dinar

Svaki mjesec izlazi po jedan svezak

Narudžbe prima

UPRAVA „OBITELJI"

ZANIMLJIVOSTI

JE LI VAM POZNATO?

1. **Kakav je boljševički grb.?**
2. **Što je dinamit?**
3. **Ko je bio Benvenuto Cellini?**
4. **Kad je živio Cavour?**
5. **Što znači riječ „kolektivan"?**
6. **Ko je u prošlosti dao izraditi t. zv. viseće vrtove?**
7. **Je li Uran veći ili manji od naše zemlje?**

ODGOVORI NA PITANJA IZ BR. 20.

1. La Fontaine je jedan od najznamenitijih pisaca priča i basna u Francuskoj. Rodio se g. 1621., a umro g. 1695.

2. „Remetsko Zvonce", jednu od najljepših hrvatskih Marijanskih pjesama, napisao je dr Ferdo Rožić, predsjednik Jeronimskog Društva.

3. Riječ „fašizam" dolazi od riječi „fasces", što znači snop pruća, koji su nosili liktori pred vladajućim konzulima u doba rimskog imperija. Taj snop pruća simbolizovao je vlast. Talijanski fašizam ima imperijalističkih pretenzija i oduševljava se starom rimskom veličinom.

4. Paganini, glasoviti talijanski guslač, živio je od g. 1784. do g. 1840.

5. Otok Rod mnogo je bliži Maloj Aziji nego Grčkoj.

6. „Lourd" je francuska riječ, koja znači „težak, tvrd"; „Lourdes" je francuski grad, najslavnije Marijino svetište, gdje se Gospa ukazala sv. Bernardici.

7. Demosten je bio najslavniji grčki govornik (384.—322. prije Krista). Znamenite su njegove „Filipike", govori proti Filipu Macedonskom.

***

Zemaljska kugla svake godine postaje teža. Učenjaci vele, da svake godine biva teža po prilici 70 tisuća kilograma, jer toliko meteora padne godišnje iz svemira na našu zemlju.

Prometna vozila. Brzini i nervozi modernog vremena i auto je previše spor. Zrakoplovi postizavaju sve to veću brzinu i sve se više upotrebljavaju. A sve do g. 1912. eto je i u Zagrebu bio tramvaj, koji su vukli konji! Grad Bukurešt je prije 50 godina imao tramvaj, koji su vukli — volovi.

Najljepše mačke na svijetu žive u Sijamu.

Džepni rupčići nisu se uvijek upotrebljavali. Dolaze u modu istom pred 400 godina. Prvi su ih počeli praviti i nositi Mlečani (početkom 16. stoljeća).

Karitativni rad misionara poznat je po svim kontinentima. Oni uz vjeru šire i prosvjetu i karitas. Za same gubavce misionari imaju preko 100 bolnica!

Zmije otrovnice za neke su krajeve pravi bič. Eto na primjer u samoj Indiji umire od zmijskog ujeda preko 25 hiljada osoba godišnje.

Preko 2.600 knjiga napisano je u zadnjih pedeset godina o svetom Franji Asiškom. Te su knjige napisali razni pisci iz skoro svih zemalja svijeta.

27245

OBITELJ ILUSTROVANI TJEDNIK

U ZAGREBU 26. SVIBNJA 1935

TRAGEDIJA JEDNE UZOR-OBITELJI

Čehoslovačka je kod nas razvikana kao najbezbožnija slavenska zemlja. Nije ni čudo: Česi su bili glavni učitelji onih, koji su k nama Hrvatima koncem 19. i početkom 20. vijeka donijeli moderno, liberalno, bezvjersko naziranje na svijet. U Čehoslovačkoj se iza prevrata bio razmahao užasan protuvjerski pokret, koji je osim ostalih strahota urodio gotovo milijunskim otpadima od katolicizma i koji je najviše skrivio jaz između »husitske« Češke i pobožne, katolicizmu nepokolebivo odane Slovačke. Pa kada sve to znamo, onda doista kao nevjerojatno čudo zvuči to, da je ta ozloglašena Čehoslovačka u posljednjih deset godina imala na ministarskoj stolici čovjeka, koji nesamo da je bio vjeran sin katoličke Crkve, nego po životu, radu i duševnoj veličini u kušnjama života pravi svetac. Pred Uskrs ove godine preselio se u vječnost završivši svetom smrću svet život. A da zasluge njegove pred Vječnim Sucem budu što veće, bilo mu je suđeno, da u posljednih nekoliko godina prođe tako potresnu tragediju u svom obiteljskom životu, kakve se rijetko događaju. — To je bio dr Franjo Nosek...

Dr Franjo Nosek, koji je od prevrata bio jedan od najistaknutijih čeških katoličkih političara i koji je od godine 1926. do 1929. zauzimao ministarsko mjesto u Čehoslovačkoj, bio je čovjek, kod kojega je teško bilo reći, da li je veća njegova neobična sposobnost ili njegova neizmjerna skromnost. Sve, što je radio — a cijeli mu je život bio samo molitva i rad —, radio je tako, da što manje istakne svoju osobu. Slijedio je sv. Franju Asiškoga, koji mu je bio najveći uzor. U svemu je u prvom redu išao za slavom Božjom. Sav je život i sva djela svoja nastojao dovesti u što potpuniji sklad s voljom Božjom. Bio je pravi apostol, koji može biti svijetlim uzorom cijeloj evropskoj katoličkoj inteligenciji u njenu lajičkom

DR FRANJO NOSEK,
jedan on prvaka češkoga katoličkog pokreta, koji je neko vrijeme bio češkoslovački ministar, umro je nedavno svetom smrću

apostolatu. Bio je neumorni radnik na njivi Božjoj, i dok je na jednoj strani kao socijalni, gospodarski i financijski stručnjak najaktivnije sudjelovao kod stvaranja zakona s tih područja, dotle je na drugoj strani, a da se to često nije znalo, izvršivao najdivnija karitativna djela među sirotinjom. Bio je čovjek molitve, pa nesamo što je kod kuće sa svojom obitelju svaki dan molio krunicu, nego je i sam svaku i najmanju priliku upotrebljavao, da ode u crkvu na molitvu. I u parlamentu nije nikada propuštao prigode, da pokaže svoju odanost katolicizmu, a svojim je živim primjerom proživljene vjere djelovao i na najveće protivnike vjere, kako to oni i sami priznaju. Čitav njegov privatni i javni život provejavao je izgrađenim kršćanskim naziranjem na svijet, a njegov je karakter imponirao svima, koji su ga poznavali. Bio je uzoran katolik, uzoran građanin... i sa svojima najmilijima sačinjavao je uzornu obitelj.

Bio je oženjen. Imao je drugaricu života, koja mu je bila ravna u svemu, osobito u vjerskom životu. Imao je dvoje djece, sina i kćerku, koji su odgajani u duhu oca i majke. No došlo je doba kušnje na tu uzor-obitelj. Prije pet-šest godina razbolila mu se žena od bolesti, od koje nikad više nije ozdravila, nego joj je bilo suđeno polagano umiranje. Ali došao je još teži udarac za oboje njih: prije dvije godine uzeo im je Bog sinčića. Neopisiva bol, ali još veće predanje u volju Božju prevladalo je u duši oca i majke. Međutim godinu dana iza sinčića pozvao je nakon velikih patnja bolesti Bog k sebi i ženu dra Noseka. I opet godinu dana poslije ode eto i sam on za sinom i ženom. U dvije godine preselio se u vječnost otac, mati i sin. Ostade samo kći.

Tragedija je to dakle, koja mora potresti svakoga, tko zna, što znači obitelj i obiteljska sreća. Pred svijetlim likom čovjeka, koji je tako uzorno živio, tako uzorno radio i tako uzorno znao trpjeti pod udarcima sudbine, i mi se klanjamo s poštovanjem. U narodu, koji ima takvih sinova, Božja misao nesamo da ne može biti zatrta, uništena, nego zaslugom takvih uzora ona mora bilo prije ili poslije, zasjati u svem sjaju.

DR. JOSIP ANDRIĆ

VELIKI LJUDI — LJUBITELJI ŽIVOTINJA

Za lijepih sunčanih dana susrest ćeš na gradskim ulicama mnoštvo gospode i dama, kako na uzici vode u šetnju svoje pse ljubimce, a zađeš li kojim slučajem u kakvu kuću, naići ćeš na lijepu i čistu mačku — ljubimicu domaćice, kako slatko počiva i prede na debelom i mekom jastuku. Prevario bi se, ko bi mislio, da je ta ljubav prema psima i mačkama tekovina današnjih modernih vremena. To je bilo u modi već davno prije. Već u početku srednjega vijeka cijenili su ljudi Evropljani uvelike baš pse i mačke. Već onda bilo je grobnica, u koje su gospoda polagala uginule svoje ljubimce. Gradovi, knezovi i druga velika gospoda darivali se i izmjenjivali među sobom te poštovane životinje. Znade se,

MLADI UMJETNIK S MAČKOM

da je sve do križarskih ratova pas bio jedini vjerni pratilac čovjeka u Evropi. Tek su križari donijeli s istoka mačku i ona je zamalo postala ozbiljni takmac psu. Bilo je čak vremenskih razmaka, kad je mačka zbog svojih gracioznih, skoro aristokratskih manira posve istisnula psa.

Nada sve su pse i mačke cijenili i ljubili mnogi glasoviti muževi: pjesnici, filozofi, umjetnici i državnici. Priča se, da je Muhamed toliko poštovao mačku, te je jednom zgodom radije odrezao komad svog plašta nego otjerao mačku, koja je mirno na njemu sjedjela. Čuvena je mačka talijanskog pjesnika Petrarke. Govore, da je ona tješila pjesnika, kad je izgubio draganu Lauru. Kostur te glasovite mačke čuva se još danas u muzeju u Padovi.

Na glasu su dalje mačke talijanskih pjesnika Torkvata Tassa i Dantea. Vele, da je Dante svoju mačku tako dresirao, da mu je naveče, dok je čitao, držala upaljenu svijeću.

Za vlade francuskih kraljeva Ljudevita Velikih uvelike su se u visokom francuskom društvu cijenile mačke. U Parizu je tada mačkama bilo podignuto bezbroj spomenika, pjesnici su im ispjevali mnoštvo kićenih stihova i znatne su svote ostavljene za uzdržavanje mačaka i njihova podmlatka. U kabinetu francuskog državnika Colberta upravo je vrvjelo od mačaka. Pjesnik Montaigne nije poznavao ljepšeg odmora do igre mačkama. Richelieu je bio najzadovoljniji, kad je za vrijeme rada oko sebe imao mnogo mačaka. Redovito je držao preko dvanaest mačaka i svaki je imao svoje ime. Za timarenje tih mačaka držao je dva namještenika, koji su se čak i nakon njegove smrti morali brinuti za životinje te zato dobivali znatnu penziju. Chateaubriand je bio velik prijatelj mačaka. Papa Lav XII. vjerovao je da će ga najviše počastiti i razveseliti, ako mu pošalje na dar jednu lijepu mačku. »Kod mačaka«, izjavio je Chateaubriand, »osobito volim njihov samostalan značaj, koji graniči s nezahvalnošću. Mačka živi sama za se ne treba nikakva društva i sluša samo, ako i kad hoće.«

Glasoviti talijanski skladatelj starijeg doba Domenico Scarlatti ovjekovječio je svoju mačku. Bio je velik prijatelj mačaka. Jednoga je dana njegova mačka skočila na glasovir i stala se šuljati po tipkama. Pri tom su se čuli tonovi G B Es Fis B Cis. Na osnovi tih tonova komponirao je Scarlatti svoju čuvenu mačju fugu. Komponisti Adolf Adam i Czerny držali su oko sebe čitav niz mačaka i pri tom nesmetano radili.

Njemački pjesnik Heinrich Heine ispjevao je svojim mačkama nekoliko krasnih pjesama. Glasovita je također mačka njemačkog pisca Lessinga. Rado je ležala na piščevu pisaćem stolu na papirima i knjigama. Jednog je dana prevrnula tintarnicu i prelila crnilo po tek ispisanom rukopisu. Lessing nije rekao ni riječi, nego se ustrpljivo dao na prepisivanje rukopisa.

Engleski književnik Byron više je cijenio društvo svojih pasa nego ljude. Njemački filozof Schopenhauer mrzio je ljude, ali je u svom psu gledao jedinog i najboljeg prijatelja. Kad bi mu pas nešto skrivio, nazvao bi ga samo »homo« (čovjekom).

Francuski pisac Zola nada sve je ljubio svog malenog psa »Pinpina«. Pjesnik Lamartine držao je obično oko sebe pet do šest pasa i nije se dijelio od njih ni onda, kad je zapao u bijedu. Čuveni njemački komponist Rikard Wagner od djetinjstva je volio pse. Čitav niz godina pratio ga njegov »Peps«, a u Parizu je osvanuo u pratnji jednog lijepog njufundlanca. U Bayruthu uvelike su bili cijenjeni psi bernardinci. Nosili su imena lica iz Wagnerovih opera. Svome psu ljubimcu »Russ-u« podigao je Wagner nadgrobni spomenik.

V. S.

U svakoj kući treba da se nađe prekrasni roman Knjižnice Dobrih Romana:

»OBITELJ VOJVODE HRVOJA«

Napisao ga je poznati hrvatski književnik Narcis Jenko. Izišao u 2 knjige. — Sveukupna cijena 60 dinara, uvezano 80 dinara. — Naručuje se kod Uprave „Obitelji", Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21

MEĐU DEVAMA I ZEBRAMA
Čuvar u zagrebačkom zoološkom vrtu u Maksimiru nosi im hranu

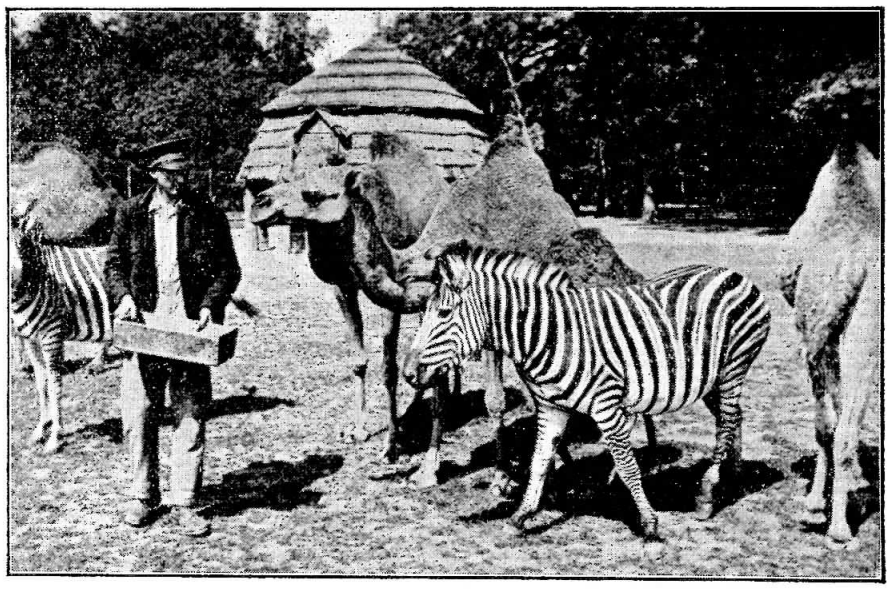

Foto Đuro Griesbach

ZEMLJA DALEKOG SJEVERA

O Sibiriji se još i danas mnogo govori, jer je ona most, po kojemu boljševička Rusija juriša na Tihi Ocean, a ujedno i zemlja, na koju rado bacaju svoj pogled azijski narodi, napose daleki Japan. Bit će zato dobro, da se sa stanovništvom te zemlje dalekog sjevera i mi malko upoznamo.

Prije trista i pedeset godina otprilike stali su Rusi zauzimati Sibiriju. Premda je Sibirija golem prostor, ipak nijesu Rusi imali velike muke, da je zauzmu. I danas još malo ljudi stanuje u Sibiriji, a u starija je vremena bilo ondje još mnogo manje naroda nego danas. Koliko ljudi živi sada u Sibiriji, ne znamo točno prema statistikama Saveza Socijalističkih Sovjetskih Republika zato, što danas nije Sibirija zemlja za se u sovjetskoj uniji, već je sada Sibirija sasvim drugačije razdijeljena po državnoj upravi, negoli je bila razdijeljena prije za carske vlasti. Sovjetska je unija provela podjelu države prema jeziku tako, da su svi oni krajevi Sibirije, gdje stanuju Rusi (Velikorusi), dio sadašnje pokrajine ili zemlje Rusije.

Rusi su se u većem broju stali seliti u Sibiriju tek u posljednjih trideset godina, što je prošlo iza rusko-japanskoga rata godine 1904.—1905.

Sada u Sibiriji živi nekoliko milijuna Rusa, a pored njih i različni narodi žute rase. Tako preko gore Urala dopiru u zapadnu Sibiriju Permjaci. Oni pripadaju u skup Permskih Finaca. Svih je Permjaka s evropske i azijske strane 149.500. Primili su pravoslavnu vjeru. Obrađuju zemlju kao ratari ili su lovci i ribari.

U zapadnoj Sibiriji žive i Ostjaci. Njih ima 22.300 ljudi. Vjere su poganske (šamanističke) i pravoslavne. Oni su lovci i ribari ili hrane sobove (sjeverne jelene). S Ostjacima su u rodu Voguli (pri međi evropske Rusije i Sibirije). Njih je 5.700. Ostjaci su i Voguli po jeziku najbliži rod Madžarima, pa Ostjaci, Voguli i Madžari pripadaju u skup ugarskih naroda. Na sjeveru uz Sjeverno Ledeno More stanuju Samojedi. S evropske ih i s azijske strane ima 15.500.

Od naroda turskoga roda živi na Altaju 39.000 Altajaca. Drugačije se zovu i Gorski Kalmuci. Dalje među turske narode pripada nekoliko desetaka tisuća Tatara kojekuda naseljenih u manjim skupovima po zapadnoj Sibiriji. Iz Evrope u Aziju dopiru i Baškini. Svih Baškina u državi ima 713.700. Altajci, Tatari i Baškiri pripadaju među Sjeverozapadne Turke. Altajci su vjere šamanističke, pravoslavne i burhenističke. Svih Tatara u cijeloj državi ima 2,916.500. Tatari su po vjeri muhamedovci, pravoslavci, šamanisti i mojsijevci (tj. primili su židovsku vjeru).

Među Jugoistočne Turke pripadaju Tubulari, kojih živi oko 6.000 na Altaju. Oni su površno primili pravoslavlje, ali su inače šamanisti.

Među Sjeveroistočne Turke pripadaju Hakasi, Šori i Jakuti. Jakuta ima preko 240.000 u istočnoj Sibiriji. Oni imaju autonomnu sovjetsku republiku.

U skup mongolskih naroda (u užem smislu) pripadaju Burjati (237.500 u istočnoj Sibiriji).

U skup tungusko-mandžurskih naroda pripadaju Tunguzi s Lamutima (u istočnoj Sibiriji oko 45.000) i Goldi s nekim drugim malim narodima.

Zaseban su skup naroda mongolskoga ili žutoga roda Paleoazijati ili Staroazijci. To su u skrajnjem kraju sjeveroistočne Sibirije Čukči, Korjaci, Kamčadali, Jukagiri i Čuvanci, a pri donjem toku rijeke Amure i na sjevernome kraju otoka Sahalina Giljaci. Svih Paleoazijata ima preko 32.000. Jedno se njihovo pleme ili narod upravo izgubilo pri rijeci Jeniseju usred Sibirije među narodima drugoga roda. To su Pojenisejci ili Pojenisejski Ostjaci.

Od kulturnih naroda istočne Azije živi u Sibiriji oko 10,000 Kineza i 87.000 Koreanaca.

JOSIP ZIDARIĆ

ROMAN — Napisao NIKOLAJ S. LJESKOV — Preveo JOSIP CVRTILA — Ilustrovao KAMILO RUŽIČKA *(Nastavak)*

»Ne, nikako ne,« odgovaram. »Svakome nije dano da razumije Pisma. A onome, ko ne razumije, i u molitvi nalazi pomrčinu. Neko sluša glasove o velikoj i bogatoj milosti, pa odmah pomišlja, da se tu govori o novcima. I klanja se radi pohlepe. Ali kad on vidi pred sobom nebesku slavu naslikanu, tada on zamišlja viši životni prospekt. Razumije, kako može postići taj cilj, jer je tu sve prosto i jasno. Čovjek neka izmoli prije svega svojoj duši dar straha Božjega. Ona će u taj čas poći olakšana od stepena do stepena usvajajući svakim korakom preimućstva viših darova. A tada se čovjeku pokazuju i novci i sva slava zemaljska poput odvratnosti pred Gospodom.«

Tu Englez ustane s mjesta i veselo reče:

»A, vi čudaci, što li molite za sebe?«

»Mi«, odgovorimo, »molimo hrišćanski konac života i povoljnu odluku u strašnom sudištu.«

On se nasmiješio, pa najednom povukao pozlaćenu uzicu zelene zavjese. A za tom zavjesom sjedi kod njega u naslonjaču Englezova žena. Kraj svijeće plete dugačkim iglama. Ona je bila prekrasna gospođa, prijazna. I ma da nije umjela mnogo našim jezikom govoriti, ipak je sve razumijevala. Sigurno je htjela da čuje, kako ćemo s njenim mužem razgovarati o religiji.

I što mislite? Kada se otkinula ta zavjesa, što je nju sakrivala, ustala je odmah. Pođe, milena, k meni i Luki, i pruža obje ručice nama, mužicima. U očima njenim blistaju suzice i stišće nam ruke, pa sama govori:

»Dobri ljudi! Dobri ruski ljudi!«

Mi smo joj za tu njenu dobru riječ obje ručice poljubili, a ona se naših mužičkih glava svojim ustašcima dotakla.

Pripovjedač se ustavio. Prekrstivši rukavom oči tiho ih je utr'o i progovorio šaptom: »Osjećajna žena.« I zatim, sabravši se, iznova produži:

— Poslije takvih svojih ljubeznih postupaka poče ona, ta Engleskinja, na njihovu jeziku govoriti nešto svome suprugu, nešto nama nerazumljivo. Ali se ipak pozna po glasu, da sigurno za nas prosi. A Englez — očito mu je ugodna dobrota njegove žene — gleda na nju te sav gori od ponosa i sve gladi ženu po glavici. Guče joj kao golub po svome: »Gut, gut,« ili kako se to po njihovu govori. Vidi se ipak, da je on hvali i nečemu joj povlađuje. Potom je pošao stolu za pisanje, izvadio dvije banknote po stotinu i govori:

»Evo ti, Luka, novaca! Pođi pa potraži, gdje znaš, vještoga izografa, kakav je vama potreban radi vaše stvari. Neka on vama izradi, što treba i mojoj ženi po vašem načinu nešto naslika. Ona bi htjela takvu ikonu pokloniti sinu. A za sve troškove moja vam žena evo daje novac.«

A ona se kroz suze smiješi pa brzo govori:

»Ni, ni, ni! Ovo je on, a ja posebna!« Pa s tim riječima prhne za vrata i donese odanle u rukama treću stotinu.

»Muž mi je to«, govori, »dao za haljine. A ja haljine ne ću, nego ću vama žrtvovati.«

Mi smo, razumije se, počeli otklanjati. Ali ona ni čuti o tom ne će i samo je pobjegla. A on govori:

»Ne,« reče, »ne smijete joj odbiti, već uzmite, što vam ona daje.« Okrenuo se i sam pa veli: »A sad, čudaci, nosite se napolje!«

No radi takvog tjeranja, razumije se, mi se nijesmo nimalo uvrijedili. I ako se naime on — taj Englez — od nas okrenuo, mi smo vidjeli, da je on to učinio radi toga, kako bi sakrio, da je sam ganut.

Tako su nas, milostivi gospodari, naši pravi domaći ljudi osudili, a engleska nas nacija utješila. Dala nam je duši revnosti, kako bi »kupelj budućnosti primili«.

A sad se odavle dalje, milostivi gospodari, započinje četvrta srijeda po Uskrsu*) moje povijesti. Prikazat ću vam ukratko, kako sam, uzevši Levontija »srebrnih uzda«, pošao po izografa; kakva smo mjesta obišli; kakve smo ljude vidjeli; kakva su nam se čudesa objavila i što smo naposljetku našli, a što smo izgubili; i čim smo se vratili.

DEVETA GLAVA

Čovjeku, koji polazi na put, glavna je stvar suputnik. S umnim je i dobrim drugom i hlad i glad lakši. A meni je takvo blago bilo darovano u tom čudnovatom dječaku Levontiji. Mi smo se dali na put pješice imajući sa sobom torbake i potrebnu svotu. Da ih obranimo zajedno sa svojim životom, imali smo kod sebe staru kratku sablju sa širokim balčakom. Ta se svagda čuvala kod nas za slučaj opasnosti. Putovali smo mi kao trgovački ljudi. Smišljali smo na razne načine potrebe, što ih tobože slijedimo, a brinuli smo se samo, razumije se, za našu stvar. U prvom smo početku boravili u Klincima i u Zlinki. Potom smo se svratili nekima od naših u Orlu. Ali nijesmo postigli nikakva rezultata povoljnog za nas. Nigdje nijesmo nalazili valjanih izografa. I tako smo stigli u Moskvu! Ali što da kažem? Slava tebi, Moskvo, slava ti, preslavna carice drevne ruske zajednice! No mi, stari ruski vjernici, nijesmo bili tobom utješeni.

Ne bih želio govoriti, ali se ne može premučati, kako u Moskvi nijesmo sreli onog duha, za kojim smo žeđali. Pronašli smo mi, da starina ne stoji tamo na dobroljublju i strahu Božjem, već na samoj upornosti. I uvjeravajući se o tomu svakog dana sve bolje i bolje Levontije i ja po-

*) Započinje se četvrta srijeda po Uskrsu« (ruski: prepolovenie) znači: nastaje preokret ili nov i važan odlomak u pripovijedanju.

česmo se stidjeti jedan pred drugim. Jer obojica smo gledali ono, što vrijeđa mirne sljedbenike vjere. Pa ipak stideći se samih sebe, mi smo o svemu jedan pred drugim šutjeli.

U Moskvi se dabome moglo naći sasvim spremnih izografa. Ali kakva je bila od toga korist, kad nijesu bili onog duha, o kojem pripovijedaju predanja otaca. U staro su doba bogobojazni umjetnici, prihvaćajući se posvećene umjetnosti, postili i molili se. Radili su jednako za velike kao i za male novce. Tako je to zahtijevalo poštovanje prema uzvišenom djelu. A od ovih svaki nekome slika uljem, a drugom petrolejem za kratko vrijeme, a ne za mnoge dane. Podloge prave kredom, slabe, a ne alabastrene. I boju radi lijenosti meću odmah, a ne, kako se u staro vrijeme stavljala, u četiri ili štoviše u pet slojeva boja tekuća poput vode. Radi toga se i postizavala ona divna nježnost, sad nedostižna. A pored nesavjesnosti svi su oni nemoćni. Veliča se sve jedan pred drugim, a što drugoga ponizuju, to im nije ništa. Ili što je još gore, jate se u družbe, pa zajednički varaju. Sabiru se po krčmama i tu vino piju pa svoju umjetnost hvale uobraženom nadutosti. Tuđe rukotvorstvo nazivaju bogohulno »paklenoslikarskim«.

Naokolo njih su vazda kao vrapci za sovama staretinari. To propuštaju iz ruke u ruke ikonoslikarsku starinu. Mijenjaju, prometću. Krivotvore daske, u dimnjacima ih pocrnjuju, trulež s crvotočinom prave u njima. Od mjedi odlijevaju razne stare triptihe po starom kovanom obrascu. Krstionice kuju od umivaonika i na njima starinske očerupane orlove, kakvi su bili u vremenu Groznoga. Prikazuju i prodavaju ih neiskusnim vjernicima kao prave groznovske krstionice. I takvih krstionica ima nebrojeno mnogo po Rusije, a sve je to prijevara i besavjesna laž. Možda se reći, da svi ti ljudi, kao crni Cigani jedan drugoga s konjima, tako i oni varaju svetinjom. A to sve na takov način, da je to za njih prava sramota. U svemu je tome samo grijeh i sablazan i podrugivanje vjeri. Ko se naviknuo na svu tu bestidnost, tomu to nije ništa. A od moskovskih se lovaca mnogi zanimaju tim nepoštenim mijenjanjem. Hvale se, kako je taj toga evo tako, Deisusom nasamario. A onaj onoga, eno kako, Nikolom opalio ili mu je kakav podli način dao patvorenu Vladičicu. Sve im je to smiješno, pa se jedan protiv drugoga što bolje naoružavaju, kako bi prevarili vjernike nevješte Božjem blagoslovu.

Meni se i Levu, jer smo bili prosti seoski poštivači Boga, pokazalo to nepodnošljivim u tolikom stepenu, da nas je spopao strah.

»Da li je moguće,« mislimo, »da je naša zlosrećna vjera u to doba postala takvom?«

ZANIMLJIVO PUTOVANJE U BELGIJU

priređuje Jeronimski Putnički Odbor
od 30. lipnja do 12. srpnja 1935.

NA MEĐUNARODNU IZLOŽBU

Cijena će biti oko 3200 Din

Potanji raspored naknadno

Sve obavijesti daje

UPRAVA „OBITELJI", ZAGREB

TRG KRALJA TOMISLAVA BROJ 21

A mislim — tako ja. Pa i on, vidim, baš to isto ima u zabrinutom svom srcu. Ali jedan drugome toga ne otkrivamo, samo ja opažam, kako se moj dječak sve više usamljuje.

Tako ja eto gledam jednom njega i mislim, ne bi li on u svojoj smutnji štogod nezgodna smislio, pa mu kažem:

»A ti, Levontije, tuguješ radi nečega?«

A on odgovori:

»Ne,« kaže, »ujače, nije ništa. To ja samo tako.«

»Pođimo dakle«, kažem, »u Boševinovu ulicu u erivansku krčmu, da nagovorimo izografe. Obećala su mi dvojica, da će tamo danas doći i donijeti drevnih ikona. Već sam jednu zamijenio, a htio bih sad i drugu dobiti.«

A Levontije odgovori:

»Ne, ujko! Hodi ti sam! A ja ne ću poći.«

»A zašto,« kažem, »da ti ne pođeš?«

»Pa tako,« odgovori, »nije mi dobro danas.«

No ja ga prvi i drugi put nijesam silio, a treći put ga opet pozovem.

»Pođimo, Levontjuška! Pođimo, mladiću!«

A on se umilno klanja i prosi:

»Ne, ujko, golubiću bijeli! Dopusti mi, da ostanem kod kuće.«

»Pa što si,« kažem, »Leve, pošao sa mnom kao suradnik, a sve tu kod kuće sjediš te sjediš, Tako mi, golubiću, nema od tebe velike pomoći.«

A on će:

»No, rođeni! No, baćuško! No, Mark Aleksandriću! Gospodaru, ne zovi me, gdje jedu i piju i govore neskladne riječi o svetinji! Jer bi me mogla savladati sablazan.«

To je bila prva njegova riječ, kojom je odao svoja čuvstva. I ona me je porazila u samom srcu. Ali ja se nijesam počeo prepirati, već sam pošao sam. Te sam večeri dugo razgovarao s dva izografa. Oni su me užasno ogorčili. Strašno je i reći, što su učinili sa mnom! Jedan mi je ikonu dao za četrdeset rubalja i otišao. A drugi mi reče:

»Pazi ti, čovječe, pa se toj ikoni ne klanjaj.«

Ja kažem:

SENZACIJA CIJELE EVROPE BIO JE PAPINIJEV „GOG"

KAD SE POJAVIO, STADOŠE GA PREVODITI I IZDAVATI KOD SVIH KULTURNIH NARODA. SAD GA EVO I U HRVATSKOM PRIJEVODU U IZDANJU KNJIŽNICE DOBRIH ROMANA. ZACIJELO NE ĆETE PROPUSTITI, DA GA I VI NE NABAVITE. BIT ĆE VAM RADOST I UŽITAK ČITATI TU DUHOVITU I SMIONU KNJIGU, KOJOJ MALO IMA PREMACA.

»Zašto?«

A on odgovori:

»Zato, što je ona paklena!« I zatim je pokopkao noktom. S ćoška je odmah otpao sloj boje i odskočio. A pod njim je na podlozi naslikan đavolčić s repićem. On odere boju na drugome mjestu, a tamo je pod njom opet đavolčić.

»Gospode!« zaplačem ja. »A što to znači?«

»Pa to,« kaže, »da ne naručuješ od njega, već od mene.«

I tu sam uvidio već sasvim jasno, da su oni banda. Nastoje da me natovare i ne gledaju na poštenje. Ostavio sam im ikonu i od njih otišao slaveći Boga s očima punim suza, što toga nije vidio moj Levontije, čija se vjera nalazila u kušnji. Ali samo što sam se približio domu, vidim, da u oknima naše velike sobe, koju smo najmili, nema svjetlosti. A međutim se odanle razliježe tanko i nježno pjevanje. Odmah se dosjetih, da to pjeva prijatan Levontijev glasić. A pjeva s takvim čuvstvom, kao da mu se svaka riječ kupa u suzama. Užao sam tihano, da me ne bi čuo. Zastao sam na vratima i slušam, kako on izvodi Josipov plač:

»Komu da povjerim žalost svoju,
Koga da prizovem tuženju svome.«

Taj stih, ako li ga izvoljevate poznavati, i bez toga je tako žalostan, da ga ne možete slušati spokojno. A Levontije ga pjeva i sam plače i rida, kako

»Prodadoše me braća moja!«

I plače, plače on pjevajući, kako vidi grob svoje matere. Pa zove zemlju, da tuži nad bratskim grijehom.

Te riječi svagda mogu da uznemire čovjeka. Mene naročito u onom času, kad sam upravo od zle braće bježao, uzbudile tako, da sam i sam zajecao. A Levontije, čuvši to, zamukne i zovne me:

»Ujko! Ujko!«

»Što,« velim, »dobri mladiću?«

»A znaš li ti,« kaže, »ko je ta naša mati, o kojoj se tu pjeva?«

»Rahela,« odgovaram.

»Nije,« kaže. »To je u davnini bila Rahela. A sada to treba razumijevati tajanstveno.«

»Kako to«, pitam, »tajanstveno?

»A tako,« odgovara, »što je ta riječ kazana u prenesenom smislu.«

»Ti, dijete, pazi,« kažem, »ne umuješ li ti presmiono?«

»Ne,« odgovora, »ja u svom srcu osjećam tako, da se Spas razapinje time, što ga mi ne tražimo jednim ustima i jednim srcem.«

Ustraših se još više, čemu li on to stremi, pa kažem:

»Znaš li što, Levontjuško! Pođimo mi odavle što skorije iz Moskve u niženovgorodske zemlje. Potražit ćemo izografa Sevastjana. On sada, čuo sam, onud hoda.«

»Pa što? Pođimo,« odgovori. »Mene u Moskvi guši nekakav nužnički zadah. A tamo su šume, uzduh je čišći. I tamo je«, kaže, »starac Pamoa anakoret sasvim bez zavisti i gnjeva. I ja bih htio da ga vidim.«

»Starac je Pamoa«, odgovorih sa strogošću, »sluga gospodujuće crkve. I što da mi gledamo na nj?«

»A kakva je to«, kaže, »nevolja! Baš radi toga bih ga i htio vidjeti, da shvatim, u čemu je blagodat gospodujuće crkve.«

Pokušah ga uvjeriti o protivnome.

»Kakva je,« kažem, »tamo blagodat?« A sam osjećam, kako je on više od mene u pravu. Jer on žeđa za istraživanjem, a ja čega ne poznajem, to odbacujem. Ali ostajem uporno u svom protivljenju pa mu govorim tek štogod.

»Crkveni«, kažem, »ni nebo ne promatraju s vjerom. Oni gledaju u Aristotelova vrata. A put po moru određuju po zvijezdi poganskog boga Remfana. I ti bi se saglasio s njima u jedinstvu?«

A Levontije odgovara:

»Ti, ujače, priče kazuješ! Nema ga niti je kad bio bog Remfan. I sve je tek jednom Premudrosti sazdano.«

Postadoh tada doslovno još glupljim pa govorim:

»Crkveni piju kavu!«

»A kakvo je to zlo?« odgovori Levontije. »Kaveno je zrno prineseno caru Davidu među darovima.«

»Odakle«, kažem, »ti sve to znadeš?«

»U knjigama sam«, kaže, »čitao«.

»No, znaj tada i to, da u knjigama nije sve pisano!«

»A što«, kaže, »nije još tamo napisano?«

»Što? Što nije napisano?« A sam već nikako ne znam, što da kažem, pa viknem na nj: »Crkveni«, kažem, »jedu zečeve, a zec je pogan.«

»Nije pogano,« veli, »što je Bog stvorio; to je grijeh.«

»Kako,« kažem, »da zec nije pogan, kad je u njega magareći lik i muška narav. I on rađa u čovjeku krv gustu i melankoličnu.«

No Levontije se nasmije pa kaže:

»Spavaj, ujače! Ti govoriš besmislice.«

Ja, priznajem vam, nijesam još tada odgonetnuo jasno, što li se to zbiva u duši blagodatnoga mladića. Ipak sam se obradovao jako, kad nije više htio govoriti. Jer shvaćao sam i sam, da u srcu nijesam siguran za ono, što govorim. Umuknuh i ležim te samo promišljam:

»Ne! To su nastale u njega takve sumnje od žalosti. A evo sjutra ćemo se dići i poći, pa će se u njemu sve to razbistriti.« Ali za svaki slučaj odlučih držati na umu, da ću neko vrijeme ići s njim šuteći, kako bih pokazao, da se tobože srdim na nj.

Ali u mome nestalnom karakteru nema nikako te jakosti, da bih se mogao pretvarati kao da sam srdit. Počeo sam opet govoriti s Levontijem, samo ne o Božanstvu, jer je on u poredbi sa mnom bio mnogo načitaniji. Svratismo govor na okolicu. Tome su bile povod goleme tamne šume, kroz koje nam je prolazio put. Starao sam se da zaboravim na sav svoj moskovski razgo-

vor s Levontijem. Odlučio sam se da pazim samo na jednu opreznost i to, da lako ne naletim s njim na tog starca Pamou, anahoreta. Njime se Levontije zanosio, a o njemu sam i sam od crkvenih ljudi slušao nedostižna čudesa o njegovu životu.

»No«, mislim u sebi, »nema za što da se zabrinjujem. Jer počnem li od njega bježati, tada nas on sam ne će otkriti.«

I prolazimo mi opet mirno i pogodno. Naposljetku smo došavši u poznate predjele mogli čuti, da izograf Sevastjan hoda baš u ovdašnjim mjestima. I podosmo ga tražiti iz grada u grad, iz sela u selo. A eto idemo baš po samom njegovu tragu. Sasvim ga stizavamo, a nikako da ga dostignemo. Bježimo prosto kao psi u čoporu — pravimo bez oduška po dvadeset i trideset vrsta puta. A kad dođemo, govore nam:

»Bio je tu, bio. No eto — svega je sat unatrag otišao!«

Bacimo se odmah za njim, ali ga ne možemo stići.

I evo najednom na takvom jednom putovanju porječkao sam se s Levontijem. Kažem ja:

»Na desno nam treba poći!« A on se protivi:

»Na lijevo!«. I, naposljetku, skoro da me nije nadvladao, ali sam ipak ustrajao kod svoga puta. I tako smo išli mi, išli, ali na koncu, vidim, ne znam, kamo smo zašli. A nema dalje ni staze ni traga.

Kažem ja dječaku:

»Pođimo, Leve, nazad!«

A on odgovara:

»Ne! Nije mi, ujače, moguće da idem dalje — nema snage u mene.«

Zabrinuo se ja pa kažem:

»Što je tebi, djetešce?«

A on odgovara:

»Zar ti«, kaže, »ne vidiš, da me trese groznica?«

I vidim ja točno. Sav se on trese, i oči mu blude. A kako se to, milostivi gospodari, desilo najednom! Ne žaleći se ni na što išao je bodro pa najednom sjeo na travu u šumici, a glavicu položio na truli panj i govori.

»Oj, glavo moja, glavo! Ah, gori moja glava ognjem plamenim! Ne mogu ja ići — ne mogu ni da koraknem!« I sam je već, bijednik, klonuo na zemlju, pada.

A sve se to zbiva pred večer!

Prestrašio sam se žestoko. I pošto smo mi tu počekali, ne će li popustiti njegova nemoć, nastala je noć. Vrijeme je jesensko. Tamno je, mjesto nepoznato, naokolo same smreke i silne jele poput Arketova drveća. A dječak prosto umire. Što da se tu učini? Kažem ja njemu sa suzama:

»Levuška, baćuška, savladaj se! Možda ćemo stići do noćišta.«

A njemu klonula glavica kao pokošenom cvjetiću i doslovno bunca u snu:

»Ne diraj me, ujače Marko! Ne diraj me i sam se ne boj.«

Kažem ja:

»Smiluj se, Leve! Kako da se ne bojim u takvoj mrtvoj pustoši?«

A on govori:

TREĆE HRVATSKO HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

bit će velik kulturni događaj za sve nas Hrvate, jer će za tog hodočašća biti blagoslovljen

hrvatski oltar bl. Nikole Tavelića,

jerusalemskog mučenika, Hrvata-franjevca iz Šibenika. Taj oltar podižu svojim prinosima Hrvati katolici iz sviju naših krajeva, te je to **prvo naše narodno svetište u Svetoj Zemlji.** — Zato treba, da se ovom rako važnom hodočašću pridruži što veći broj hodočasnika iz sviju naših krajeva, da uzveličaju to naše narodno slavlje u Jerusalemu.

Odlazak iz Zagreba 12. srpnja, povratak 8. kolovoza

Pohodit će se i Grčka i Egipat, a

Zadržavanje u Svetoj Zemlji 15. dana

Cijena za II. raz. 9500 Din, za III. raz. 7800 Din

Prijave prima do 15. lipnja

UPRAVA „OBITELJI"

»Ko ne spava, već bdije, bit će sačuvan.«

Mislim ja: »Gospode, što to biva s njim?« A sam u strahu počeh prisluškivati i čujem, kao da u šumi daleko nešto pucketa... »Vladiko (Gospode) mnogomilostivi!« mislim. »To je sigurno zvijer, pa će nas ovaj čas rastrgati!« Pa i ne zovem više Levontija, jer vidim, da je on sasvim iz sebe nekud odletio pa lebdi. I samo molim: »Anđele Hristov, sačuvaj nas u ovom strašnom času!« A praskanje se čuje sve bliže i bliže i evo na — već je tu... Ovdje vam, gospodo, moram priznati svoju veliku niskost. Ja sam se ustrašio tako, da sam ostavio bolesnog Levontija na onome mjestu, gdje je ležao. A sam skočih spretnije od vjeverice na drvo. Izvadih sabljicu i sjedim na grani pa gledam, što li će biti. I zubima poput prestrašenog vuka cvokoćem. Najednom opazim u tami, u koju se zagledalo moje oko, kako iz šume izlazi nešto isprva sasvim bezobličnо. Ne razlučuje se, da li je zvijer ili razbojnik. Ali počnem promatrati i razabirem, da nije ni zvijer ni razbojnik, već veoma nevelik staračac u kapici. Vidim štoviše, kako je zataknuo sjekiru u svoj pojas. Na leđima mu velik svežanj drva. Izašao je na proplančić, Ponjušio je, ponjušio više puta uzduhom — upravo sa sviju strana sabire zrak. I najednom je svežanj bacio sa sebe na zemlju, pa kao da je točno osjetio čovjeka, ide ravno mojemu drugu. Prišao mu, nagnuo se, promotrio mu lice te ga uzeo za ruku; kaže:

»Ustaj, brate!«

I što li vi izvolite misliti? Vidim ja, podigao je on Levontija i vodi ga ravno svome svežnjiću. Navalio ga njemu na leđa i veli.

»Ponesi ga za mnom!«

A Levontije ga ponese. (Nastavit će se.)

PROPAST KRALJEVSTVA MAYA

Najskrivenija tajna svjetske povijesti, koju su rješavali učenjaci mnogih naroda, konačno je riješena. U Srednjoj Americi, u tropskim prašumama države Gautemala, američki je geolog dr C. Wythe Cooke, otkrio tajnu propasti Indijanaca iz plemena Maya. Mnogo stoljeća prije nego što su bijeli osvajači stupili na američko tlo, u Srednjoj se Americi razvijalo jedno bogato kraljevstvo, jako i moćno. Dvanaest je stoljeća vladalo zlatno doba i tamo su sretno živjeli Mayi, imajući visoku kulturu, koja nam je danas gotovo nerazumljiva. Začuđenja su vrijedni njihovi uspje-

MALA TONKICA IZ ZAGREBA

si u astronomiji, matematici, filozofiji i lijepim umjetnostima. Ali kad je kraljevstvo bilo na vrhuncu svoje moći, u 50 se godina naglo raspalo. Milijuni su Indijanaca pomrli u nekoliko godina. Ostali su se razišli i odselili, a to bogato kraljevstvo osta pusto i u ruševinama.

Do najnovijih otkrića dra Cooke-a, nijedan znanstvenik nije znao protumačiti raspada te snažne države i objasniti propast tako naprednog i kulturnog naroda.

Kameniti spomenici imaju uklesano mnogo toga iz života tih Indijanaca. Iz njih zaključujemo, da su si Indijanci iz roda Maya već 600 godina prije Krista udarili temelje svoje države i kulture. Iz tih početaka nije nam mnogo poznato. No veliki je broj spomenika iz kasnijeg vremena, oko 100 godine poslije Krista, koji nam daju povijesnu osnovu događaja, koji su se događali u doba, kad je počelo propadati rimsko carstvo. U toj je dobi kraljevstvo Maya doseglo veličanstveni razvoj. Bilo je izvanredno jako, a u znanosti i umjetnosti doseglo je takvu visinu, koja nas začuđuje.

Između godine 300. do 600. poslije Krista kraljevstvo je najljepše cvjetalo, te se činilo, da će se u budućnosti protegnuti gospodstvo Maya preko cijele Amerike. Indijanci su krčili prašume, koje su rasle u njihovoj vlažnoj i veoma vrućoj domovini. Napravili su velike kamenolome, gdje su lomili kamen, kojim su zidali divna mjesta i gradove. U zemlji je bilo uređeno razborito kmetsko gospodarstvo, koje je svim državljanima nudilo mir i bogatstvo. Bogovima su podizali veličanstvene hramove, a kraljevina divne palače. Zidali su velike vodene mlinove i jake zvjezdarnice. Mayi su bili pravi Grci Amerike. Njihova kiparska, slikarska, zlatarska i druga umjetno-obrtnička djela su daleko bolja od egipatskih. Bili su majstori u umjetničkom bojadisanju posuđa i u predenju finih tkanina. Bili su vješti trgovci i razboriti poljodjelci. Kroz močvare, koje su dijelile njihove krajeve, oni su sagradili silne ceste, nekadašnje rimske vojničke ceste u Evropi. Nenatkriljivi su bili u astronomiji i matematici. Imali su kalendar bolji, savršeniji i točniji nego što je naš.

Kroz stoljeća je cvalo to silno kraljevstvo Maya. Od god. 580. do god. 630. po Kristu narod je bio dosegao najviši stupanj svoje kulture, a država je imala 14 milijuna stanovnika. Ali baš kad je država u svakom pogledu bila na svojem vrhuncu, Indijanci su zapustili svoje veličanstvene gradove, divne zemlje, palače, hramove. Otišli su u druge zemlje, a svoju domovinu ostavili raspadanju. Nekad bogati gradovi i rodne zemlje sad su sve više propadali, dok konačno ne utonuše pod blatnu i močvarnu zemlju. Srednja se Amerika pretvorila u divlju, močvarnu pustoš.

Istom poslije god. 1900. izidoše opet na danje svijetlo ostanci nekadašnje slave.

Mayi su u odsudnih 50 godina umirali kao muhe. A oni, koji su preživjeli to strašno umiranje, pobjegli su — jedni na jug, a drugi na sjever. U novoj su domovini kušali bar donekle obnoviti moć i kulturu Maya, što im je i uspjelo, ali ipak više nijesu nikad dostigli stari niveau kulture i blagostanja. Kad je god. 1519. španjolski konkvistador Cortez došao u Mexico, tamo je našao pleme Azteka, koji su pokorili doseljene Maye, da zatim prime njihovu kulturu. Ostale su tek priče o nekadašnjem velikom plemenu (U Boliviji i Peru-u).

Tko ili što je uništilo tako moćno indijansko kraljevstvo, kakav je strašni udarac zadesio smi-

Najljepši naš dječji ilustrovani mjesečnik bez sumnje je

»MALA MLADOST«

Pretplata na cijelu godinu iznosi samo 10 dinara, a može se naručiti i preko uprave našeg lista (Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.) Svako dobro dijete treba da prima i čita

»MALU MLADOST«

one i napredne Maye, čijih potomaka više nema, osim kojih milijun zaostalih i nekulturnih crvenokožaca? Istom poslije mnogo stoljeća je konačno jedan učenjak iznio pravilno rješenje s dokazima. Dr Cooke, koji se sada povratio u Sjedinjene Države, pretraživao je pomoću Carnegie-evog instituta, s velikim brojem ljudi, sve krajeve današnje države Gautemala, gdje je bilo središte države Maya. Cooke je našao rješenje tajne u močvarama i barama, koje danas pokrivaju 40 posto nekadašnje lijepe države. Danas je osim toga sva slobodna zemlja opet obrasla prašumom, u kojoj uopće ne živi nikakav čovjek. Dr Cooke je pretraživao te prašume, močvare i

SA SPROVODA O. MANSVETA DUJAKOVIĆA, FRANJEVCA, koji je umro 28. travnja o. g. u Varaždinu i čija je prerana smrt u 33. godini života izazvala tugu u srcu sviju, koji su ga poznavali

brežuljke između njih. Ti su brežuljci visoki do nekoliko stotina metara: Nizina ispod njih je sve močvarna, tako da kroz 6 mjeseci kišnih dana izgleda kao more. Točno pretraživanja tih močvara je dokazalo, da su to nekada bila čista i duboka jezera. Velika mjesta i bogate zemlje su se prostirale po brežuljcima, gdje se još danas nalaze mahovinom obrasle razvaline. Saobraćaj se između gradova vršio putem jezera, kojih je bilo toliko, da Mayi uopće nisu poznavali životinja za prevoz tereta, pa dapače ni kola.

Što se stanovništvo više množilo, to je plodne zemlje bilo manje i Indijanci su sjekli prašume i stvarali nova plodna polja. Tu su s vremenom napravili izvanredno plodne krajeve i to pomoću poplava za vrijeme kišnih mjeseci. No s vremenom su te poplave počele odnašati zemlju, koja više nije bila otporna, jer nije bilo korijenja nekadanjih prašuma. Sva se ta zemlja spuštala u jezera, koja su zbog toga postajala sve plića, da konačno postanu močvare i bare. Tako su bila uništena polja, a i prometni su se putovi pretvorili u močvare pune zaraznika, koji su u miljardama raznosili malariju i druge bolesti. Indijanci

Slika desno:
SVEĆENSTVO PRED LIJESOM U SPROVODU O. MANSVETA DUJAKOVIĆA U VARAŽDINU
30. travnja o. g.

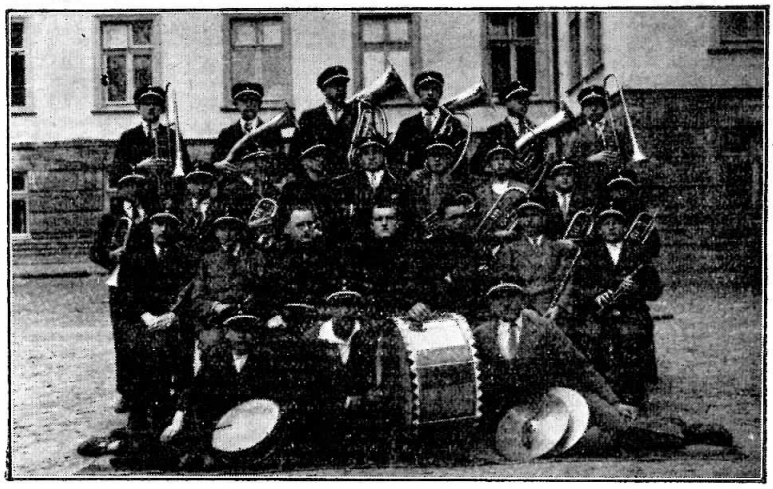

ORKESTAR ĐAKA FRANJEVAČKE GIMNAZIJE U VARAŽDINU
U sredini je o. Mansvet Dujaković, učitelj orkestra
(Slika iz mjeseca lipnja g. 1934.)

nisu poznavali tih bolesti, pa su zbog toga umirali u masama. U 50 godina su se zarazne bolesti strašno rasprostranile, a Indijanci im nijesu znali lijeka. Panika je uhvatila stanovništvo i tkogod je mogao, taj je bježao iz zemlje.

Strašne bolesti i mnoga selenja konačno opustošiše zemlju. Kraljevstvo Maya je propalo.

Svi se učenjaci slažu s otkrićima dva Cooke-a. Misli se, da su Mayi zato tako brzo propali, jer su u zlatnoj dobi omekšali, pa se nijesu mogli oduprijeti bolestima, proti kojima nijesu poznavali lijeka.

STJEPAN TOMICIĆ

KAKO SU POSTALI ANĐELI

POLJSKA NARODNA PRIČA

Kad je Gospodin Bog stvorio anđele, bilo im je svima u nebu lijepo, dok se jednom nije uzoholio Lucifer te podigao bunu. Tada je Bog naložio svetomu Mihaelu arkanđelu, da pobunjene anđele istjera iz neba. Bilo ih je mnogo, mnogo, te je arkanđeo Mihael izagnao iz neba toliko anđela pretvorenih u đavle, da je bilo, kao da netko po cijelom svijetu rasipa laneno sjemenje. I ostade u nebu samo on i Gospodin Bog, pa Mihael reče:

»Gospodine Bože, što ćemo sada tu raditi? Tà nebo je tako prostrano!«

»O Mihaele, ništa se ne brini!« odgovori Gospodin Bog. »Uzmi kremen i kresivo — i krešì!«

Sveti Mihael učini, kako mu je Gospodin Bog naložio, pa stane kresati. Kreše on, kreše, pa kako je kresao, iz svake iskre postane anđeo. I za čas je nebo bilo opet puno anđelâ.

Izvorna novela

IZGUBLJENA SREĆA

Bilo je u predvečerje jednog listopadskog dana. Na blagajni tvornice Fudis dijelili su novac. Gomila ljudi nestrpljivo čeka... U nervoznom žamoru, što u sebi krije nešto dobra i radosna, po dva, po tri, u skupinama šetaju visoki seljaci živo mašući do lakata golim rukama.

»... Da, da... Pusti novac... Ali i golema zemlja...«

»... Tri stotine hiljada, prijatelju! Ko bi to i prebrojio...«

I Romanko Julijev ponosno digao glavu, kao da će taj sretni broj ugledati zlatom ispisan gore negdje na stropu velike tvorničke sale...

Neko bogato društvo bilo odlučilo sagraditi tvornicu baš na posjedu sejeničkih seljana. Pa pokupovalo veliki prostor, što je dotada bio zasađen vinovom lozom. I tako dojučerašnji siromašni Sejeničani jutros osvanuli pravi gavani.

Staroga Julija dopao ponajbolji dio. Pa njegovu Romanku bilo ko da se okupao u nebeskoj rosi.

Ali se ocu Juliju nije ta prodaja baš odveć svidala. »... Jest, jest... Bit će novaca... Ma nije to zavijeka... Novac se ko i jegulja izmakne iz ruku. A zemlja ne bježi. Već godinu za godinom rodi i hrani... Hoće ona i truda... Ali za trud smo i stvoreni i rođeni...« mislio starac. Pa se stoga nije ni nasmiješio, kad mu je one listopadske večeri Romanko izasuo na stol tri stotine hiljada dinara.

»Bog zna, da li nam taj novac i sreću nosi,« rekao je potiho otac Julije.

*

U gustom dimu, što se oblacima vio iz tvorničkih dimnjaka tonula lijepa nova dvokatnica staroga Julija. Sazidali je pa unajmili tvorničkim činovnicima. A novaca još i preteklo... Pa Romanko od zore do mraka obilazio krčmama i sipao.

»Ovaj izvor,« pokazivao on debelu novčarku, »ovaj će presahnuti, to vjerujem... Ali onaj tamo kod Fudisa... Nikada!... Ko ni rijeka, što joj je izvor u moru...«

A stari Julije sve to promatrao s dubokom tugom u srcu.

»... Vjeruj mi, Romanko dragi... Čovjek može da u svome životu tri puta bude gavan, ma i četiri puta prosjak...«

Ali utaman starac sijao... Dobro njegovo sjeme nije ni proklijalo u suhoj Romankovoj duši. Bilo svanulo drugo proljeće, otkad prodadoše zemlju i vinograde, kad jednoga dana doveo Romanko nevjestu.

I otac se Julije radovao. Radovao se nevjesti ko nevjesti, a pogotovu tako dobroj nevjesti, kao što je bila Marica Vinkovićka...

»Ona mi nosi blagoslov,« govorio starac, »pa ona će i Romanka okrenuti pravom stazom...«

Ali se Romanko nije ni na Maricu osvrtao.

»Pusti, Marice, pusti,« rekao bi on, »jako je vrelo, a izvor-voda... Ne ćemo u prosjake, pusti, Marice...«

A kad se Romanku rodilo čedo, on da pomahnita od sreće... Nad upaljenim voštanicama planuli deseci velikih novčanica... Ko da su leptirova krila...

Malo potom tvornica Fudis počela dizati dvije velike zgrade... Baš uz dvokatnicu staroga Julija... I ljudi se čudili: čemu te lijepe nove palače?

Doznali tek, kad im je jedne večeri Romanko Julijev sav blijed rekao:

»Zbogom!... Od danas tu nema više za mene ni dinara... U one nove zgrade prelaze svi činovnici iz naše kuće...«

I Romanku je bilo veoma teško na srcu...

»Marice moja,« rekao je svojoj ženi, »ljuto ti se prevarih!... Ja mislio — nikada, a to već sutra...«

»A što, Romanko, što to sutra?...«

»Sutra već svi idu iz naše kuće?...«

»Pa nek idu, Romanko... Hvala Bogu. Kuću nam ne će odnijeti...«

»Ne će kuću, Marice... Ali što će kuća prazna?...«

»Pa doći će opet, Romanko... Neko će opet doći...«

»Niko ne će doći, Marice... A novaca još malo... Pa mi je to teško... Ja kopati ne mogu... Ne mogu ja, Marice moja, s motikom...«

»Ali mogu ja, Romanko... Ja ću kopati, bude li za nevolju...«

Stari je Julije sve to slušao i plakao...

»Sve, sve... Ali da će nam ona kopati?!... Bijedna moja Marica!...«

Malome Romankovu Ivici bilo tada tri mjeseca...

— — — — — — — — — — — — — —

Dok je još dotjecalo novaca u obitelji staroga Julija, živjeli kako-tako. Ali Romanko nije više zavirivao ni u jednu krčmu. Već po cio dan u kući pa vazda zamišljen i turoban. Ko da očekuje neku veliku nesreću, kojoj nikako ne može izbjeći... I ko što je prije previše ludovao, sada ga je trebalo pridizati i tješiti, da ne očaja...

Jod proti skleroze,
brom i fosfate za živce,
magnezij za žuč i jetra,
mangan za krv,
kalij za bubrege,
kalcij proti upala i katara,
sumpor proti reume,
teške metale za protoplazmu i žlijezde,
litij proti mokraćne kiseline,
ugljičnu kiselinu za srce i hormone,
alkalije proti kiseline želuca,
sve te i još mnoge druge ljekovite minerale proti stvaranja kamenaca, grčeva itd. ima u sebi od svih mineralnih voda cijele Jugoslavije samo čuvena

RADENSKA!

Zato je tako dobra, pitka i zdrava!

... Tri puta u životu čovjek gavan, a četiri puta prosjak ... Gorka je bila Romanku uspomena na stare očeve savjete ...

A kad bi u večer gledao, kako mu se Marica vraća iz polja s motikom o ruci — imali su još nešto zemlje osim one prodane — činilo mu se, kao da ga netko tjera preko užarenog ugljevlja ...

Ali opet — njemu se nije dalo prionuti uz motiku ... Romanko bi prije i u prosjake, nego na njivu ... Pa kad mu je već bilo nesnosno, pristupio je jedne večeri k Marici i kliknuo:

»Ne mogu dalje! Ja idem ...«

»A kuda, Romanko dragi?«

»U svijet idem ... U svijet, Marice.«

»Hajde, bolan ne bio ... U kakav svijet?«

»U svijet, u svijet! Ali bez Ivice ne mogu. A Ivica ne može bez tebe ... Idimo sva trojica, Marice.«

»Sanjaš ti, Romanko moj?«

»Ne sanjam, Marice, već mjesecima o tome mislim.«

»Mi u svijet, je li, Romanko? A otac Julije — kuda on?«

»Pa što ja, Marice, znam ... Ja ovako ne mogu!«

»Hajde, Romanko moj, kani mi se svijeta ... Ja i otac Julije radimo pa i ti živeš ... Pa tako ćemo i unaprijed. Dok Ivica naraste ... Ali o svijetu ne misli ... Pa i kad bih znala, da će mi sve staze, kojima bi me vodio, biti posute zlatom, i onda bih voljela ostati uz dobrog oca Julija.«

»Baš tako, Marice?!«

»Romanko moj, baš ovako.«

»A onda ja idem sam ...«

I sva odvraćanja ostala bez uspjeha ...

Romanko se slijedećega jutra, vas okupan u suzama, grleći maloga Ivicu rastao od svoje obitelji i otputovao.

Nije mnogo živio u tuđini. Ni punu godinu. I baš mu se bila pružila zgoda da nađe lijepe zarade, kad jedne večeri primi vijest, da je mali Ivica teško obolio. Zaputio se odmah kući ...

— — — — — — — — — — — — — — — —

Nad sejeničkim krovovima pao duboki mrak. Laki mir proljetne večeri titra nad uspavanim selom. Povrh starih zidina nadvilo se veliko jato pozlaćenih krijesnica pa kao da viri kroz pritvorena okna jedne kuće posred sela ...

U domu staroga Julija neobičan šapat i žamorenje ... U jednom polutamnom uglu Romankove sobe klekao zgrbljen otac i potiho jeca ... Posred sobe odugačak stol, a na stolu leži pokriven dječak ... Mrtvi mali Romankov Ivica. Nad uzglavljem mrtvoga dječaka nadvila se žena u crnini ... Ivičina majka Marica ... Na vratima sobe u tihom razgovoru okupljeno desetak postarije čeljadi ...

Duboka bol kao da tinja pod velom noćne crnine ... Laki uzdasi sve više zamiru ...

U sobi tvrdi i mrtvi mrak ...

Najednom strašan krik ... Pred odar mrtvoga dječaka u munjevitom lijetu skočio čovjek. Ivičin otac Romanko ... Klekao pa obujmio mrtve grudi i jauče gorkim jaukom.

A kad se u jednom času njegov očajni pogled susreo s pogledom požutjele žene, upita gotovo nesvijesno:

»Od česa je umro?«

Sirota Marica nije ništa odgovorila.

Ali tamo s kućnih vrata čulo se poluglasno:

»Od gladi.«

»Od gladi? Od gladi! Jao meni!« vrisnuo je Romanko i onesviješten pao do mrtvog djeteta.

Nekoliko sedmica kasnije pokuca Romanko Julijev na vratima jedne kancelarije u tvornici Fudis. Molio je, da ga uposle. I trebalo je dosta muke, dokle ga primiše.

A onda je Romanko počeo da kao radnik zaslužuje krvavi kruh sebi i svojima.

Pa ne bi mu to ni bilo baš tako gorko, da nije morao svoj znoj lijevati baš na onome mjestu, gdje je pred nekoliko godina cvao vinograd njegova staroga oca.

A tamo uz tvornicu Fudis turobno zijevala prazna začađena dvokatnica ...

»Oni, što mi zemlju kupiše, oni su mi sreću ukrali,« uzdahnuo je vrlo često izmučeni tvornički radnik Romanko Julijev.

A kad bi mu rekli, da je i on sam kovao svoju nesreću, oborio bi oči i bez riječi iščeznuo negdje u samoću ...

BRANKO KLARIĆ

Od sada može svatko fotografirati

s novim fotoaparatom

KODAK

BABY-BROWNIE

Cijena Din 75·—

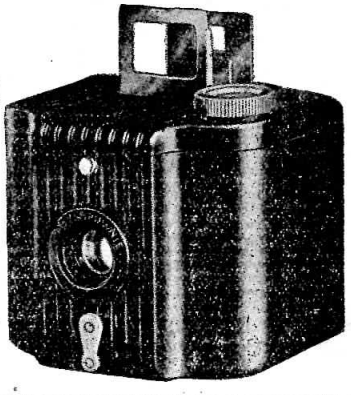

Solidan, lijep i dobar aparat. Upotrebljavajte za taj aparat uvijek Kodak filmove.

KULTURA

Književnost

Giovanni Papini: GOG, preveo Ivo Lendić, pogovor napisao Mate Ujević, oprema Kamila Ružičke, izdala Knjižnica Dobrih Romana, Zagreb 1935., cijena za pretplatnike »Obitelji« samo 20 Din. — U Gogu, toj čudesnoj i bizarnoj knjizi, dao je Papini potresnu panoramu života i svijeta. Na tim stranicama su pretočene sve njegove odlike odličnog lirika, prozaiste, polemičara, tog bogatog i složenog duha, koji je kroz sve duševne sumnje i nemire uvijek težio za saznanjem i istinom. Sve ono, što je razbacano i nabačeno u njegovim ranijim djelima, sliva se ovdje u jednu sintezu tj. satirički se zagledati u lažno naličje savremene kulture pune protuslovlja i laži. Sve, što je plitko, jalovo i patvoreno, našlo je u njemu neumoljivog i nepristranog analitičara, koji upravo anatomski raščinja i prekapa po tim najtamnijim stranama. Cijela galerija književnika, umjetnika, naučenjaka, političara defilira na tim stranicama, gdje on danteovski snažno oblikuje te likove iz neke paklenske ljudske komedije. U ovom djelu, koje operira sa čitavim aparatom stručnih podataka, uzetih iz svih područja stare i savremene nauke i umjetnosti, ipak je sačuvan Papinijev originalni pogled i književni stil, kojim nas on uvijek frapira. Tu su došle do izražaja sve one odlike Papinija eklektika i erudite, koji hoće u jednom zamahu obuhvatiti sve ono duhovno, što postoji i što je postojalo. Njegov stav prema suvremenim ljudima i problemima imade strogo kritičku upravo bolje rečeno satiričku notu, on nemilo šiba sve poroke i mane današnje kulture, on tu opisuje upravo apokaliptičku sliku nesklada i jednog duhovnog rasula moderne civilizacije. Tu imade Voltaireovske jetkosti, enciklopedijske širine. Ali sve je svedeno na pravu mjeru, on traži iz ovog nesklada put u novo u sklad. Sve je lažno i nauka i vodi i naučenjaci i krivi proroci i učitelji — sve tone u neku golemu pometnju. Vrlo duhovito on vodi razgovore sa naprominentnijim pretstavnicima današnjeg društva, sa duhovnom elitom i svaki takav razgovor je jedno raskrinkavanje lažnih idola. Tako on u nekoliko poteza daje reljefne profile Freuda, Einsteina, Lenjina, Gandhia, Hamsuna, Shawa itd. osvijetlivši s nekoliko crta njihova djela i probleme. Nezadovoljan sa svime, nemiran i vječno u traženju savršenog saznanja on polemizira, bori se sa svima tražeći jedan apsolutni smisao. I tako on u Gogu — tom materijalistu i poludivljaku, koji je okušao sva saznanja dobra i zla, koji je robovao bijedi i bijeda njemu, koji je zarobio novac i htio ga sebi podrediti, koji je prošao sve peripetije i potrese, on u njemu utjelovljuje beziz laznost tih suvremenih protuslovlja. I on traži konačni smisao, saznanje i uzima štap, oblači prosjačko ruho i odlazi poput starinskog eremite u toskanska sela, vraćajući se kao i u »Dokončalom čovjeku«, prisnosti crne zemlje i priprostih ljudi nalazeći konačno smirenje u simbolici »Kruha djevojčice«, koji mu ona pruža s ispucanom rukom u nekom nepoznatom selu. I s tim kristijanskim akordom završava ova knjiga i taj simbolički upitnik ujedno je i rješenje njezine problematike. Zato svaki intelektualac mora pročitati ovu knjigu. Prijevod g. Ive Lendića dobar, a pogovor prof. Mate Ujevića informativan.

Stj. Devčić

D. Žanko: HRVATSKA MARIJANSKA LIRIKA (Novija), izdala Knjižara »Preporod« (A. Budić), Zagreb 1935., str. 88, cijena broš. 10 Din, uvezano u svileno platno 20 Din. — Ovo je prva hrvatska antologija religiozne lirike, koja sadržava lijep izbor pjesama u čast Majke Božje. Zastupano je 19 hrvatskih pjesnika, među njima dakako većina, koje ubrajamo među katoličke pjesnike. Među ostalima nalazimo tu i pjesme od Domjanića, Nazora, zatim od starijih naših katoličkih pjesnika Arnolda, Deželića, Šarića, Sabića, Eugenije Šah, pa od mlađih Pavelića, Poljaka, Matkovića, Soljačića, Sudete, te najmlađih Lendića, Kornera itd. Zanimljiv je i predgovor urednika ove zbirke pjesama, koju našoj čitalačkoj publici toplo preporučamo.

Starac Prokop: OBNOVIMO ZADUŽBINU DREVNU, pjesan u narodnim stihovima. U prilogu skladba »Ivanu Meštroviću«, muški zbor od Božidara Širole na stihove fra Ivana Mendušića, autora knjižice. Zagreb 1935. — Kod Knina na mjestu stare zadužbine hrvatskoga kralja Zvonimira žele franjevci podići zavjetnu crkvu kralja Zvonimira. Tu misao propagira osobito zaslužni franjevac fra Ivan Mendušić, koji je u svom zanosu ispjevao ovu lijepu knjižicu i koji je već mnogo učinio za ostvarenje tog idealnog pothvata. Na sve to ćemo se još posebno osvrnuti, a zasada preporučamo pažnji svojih čitalaca ovu lijepu pjesan. Širolina skladba u čast kipara Meštrovića, po čijem bi se nacrtu imala graditi ta zavjetna crkva, nosi sve odlike Širolina glazbena stvaranja, te i na nju posebno upozorujemo.

Film

Zasluga kinematografije kod pobjede Njemačke u Saaru jest prema riječima predsjednika njemačke državne komore za kinematografiju tako velika, da joj treba, veli, zahvaliti najveći dio za taj uspjeh. To svjedoči, kako film može da utječe na javno mnijenje.

Tolstojeva »Ana Karenjina« filmovana. Američko filmsko poduzeće Metro Goldwyn Mayer izradilo je zvučni film po tom čuvenom Tolstojevu romanu. Glavnu ulogu glumi Greta Garbo.

ZA 10 DINARA VAŠE DIJETE KROZ ČITAVU ŠKOLSKU GODINU PRIMA »MALU MLADOST«!

DOGAĐAJI

13. svibnja: Francuski ministar vanjskih posala Laval u Moskvi vijeća s Litvinovom. — Predsjednik belgijske vlade Van Zeeland izjavio, da je vlada započela borbu protiv gospodarske krize, pa da će se za godinu dana vidjeti uspjeh.
14. Laval vijeća 9 sati s boljševičkim diktatorom Staljinom. — Novine pronijele vijest, da je Laval, kad je u siječnju bio u audijenciji kod Sv. Oca Pape, primio misiju, da u Moskvi intervenira za slobodu vjere u boljševičkoj Rusiji, pa da će za svog boravka u Moskvi poduzeti nešto i u tom smjeru.
15. Mussolini održao govor pred talijanskim senatom, u kojem je izjavio, da Italija ima 900.000 mobiliziranih vojnika, koji su prema njegovu mišljenju dovoljni za sigurnost Italije u Evropi i sadašnjem sporu s Abesinijom. — Nov ustav na Filipinima izrađen od Sjedinjenih Država Američkih za to otočje dobio u plebiscitu milijun 158.000 glasova protiv 40.000.
16. Laval na povratku iz Moskve stigao opet u Varšavu. — Između Čehoslovačke i Rusije potpisan u Pragu ugovor o uzajamnoj pomoći u slučaju rata.
17. Tijelo maršala Pilsudskoga preveženo uz velike počasti iz Varšave u Krakov.
18. Laval, Göring i Beck vijećaju u Krakovu, kamo su dopratili smrtne ostanke maršala Pilsudskoga.
19. U Čehoslovačkoj izbori: češka agrarna stranka dobila 45 mandata, češki socijalisti 38, Benešova češka narodna socijalistička stranka 27, Šrámekova pučka stranka 22 (prije imala 25), Hlinkina slovačka pučka stranka 22 (prije 19), Kramářova narodnodemokratska stranka 17, a najveću senzaciju pobudilo je to, što je njemačka hitlerovačka stranka s Henleinom na čelu dobila 44 mandata od ukupnih 65 njemačkih mandata. Češkoslovački parlamenat broji 300 narodnih poslanika, od kojih sada imadu češke i slovačke stranke 191.

20 U Ženevi započelo zasjedanje Savjeta Društva Naroda, na kojem se raspravlja o talijansko-abesinskom sporu, o jugoslavensko-madžarskom konfliktu radi marsejskog zločina, o pograničnom sporu Iraka i Perzije, o političkim bjeguncima i još o nekim drugim pitanjima.

ODIJELO svih krojeva u prvoklasnoj izradbi uz vrlo umjerene cijene jedino u krojačkoj dvorani

IVAN SMRKIĆ

Zagreb, Preradovićeva ulica 40

(Dvorište priz.) — Preuzimam popravke!

Veliki izbor engl. i čeških kolekcija.

NAŠ DOM

Dobar tek

JELOVNIK ZA OVAJ TJEDAN

Nedjelja. Objed: Juha s jetrima. Pečena janjetina sa salatom. Savijača s makom. — Večera: Hladan jezik s hrenom i aspikom.

Ponedjeljak. Objed: Juha od krumpira. Varivo od graška i pofezne s jetrima. — Večera: Kruh umotan u tijesto za palačinke i pržen na masti sa salatom.

Utorak. Objed: Juha od cvjetače. Špinat s faširanim odrescima. — Večera: Omlet s pekmezom.

Srijeda. Objed: Juha od salate glavatice. Rezanci sa sirom. — Večera: Kajgana s mladim lukom.

Četvrtak. Objed: Govedska juha s valjušcima od krumpira. Kompot. — Večera: Naduvak od salate.

Petak. Objed: Juha od špinata. Pirjani grašak. Nadišci. — Večera: Sir s vrhnjem i mladim lukom.

Subota. Objed: Juha od celera. Pržena piletina sa salatom od limuna. Engleski voćni kolač. — Večera: Pečeni krumpir s maslacem.

Naduvak od salate glavatice. Uzmi pola kg salate glavatice, koju popari i stavi veliko lišće u namašćenu zdjelu, pa ga namaži smjesom od nasjeckane glavice luka, 5 dkg krastavaca, nasjeckanog mesa (ostatak od objeda), nasjeckane salate, češnjaka i peršina. Obloži sve preostalim lišćem salate, prelij vrhnjem, u kojem si razmutila jaje, pospi mrvicama od žemlje, polij rastopljenim maslacem (ili mašću) te peci kratko vrijeme u pečenjari.

Pofezne s jetrima. Nareži žemlje dosta tanko po duljini pa dvije po dvije namaži smjesom od prepečenih i zatim faširanih telećih jetara, masti, soli i bibera, spoji ih i peci u masti, u kojoj neka plivaju. Kad lijepo porumene, povadi ih i poslaži na zdjelu.

Salata od limuna. Oguli s nekoliko limunova žutu koru pa nareži tako oguljene limunove na tanke kolute, poslaži ih na tanjur, pospi debelom naslagom sitnog šećera i pusti da duže tako stoji. Tada nareži žutu koru na tanke pruge, rastopi nekoliko komadića šećera u vodi, u kojoj kuhaj tu narezanu žutu koru, a onda tim garniraj salatu od limunovih koluta.

Engleski voćni kolač. Načini lagano tijesto od ¼ kg maslaca, ¼ kg brašna i 4 cijela jaja pa primiješaj ¼ kg raznog sušenog voća (šljiva, jabuka, kajsija, smokava). Peci u duguljastoj namašćenoj posudi u pečenjari. S. A.

DOMAĆICE! Želite li čist stan od razne gamadi, preporučamo Vam »Razkužni zavod Hruby«, Deželićeva ulica br. 20, koji provodi uz punu garanciju cyanizaciju bez oštećenja namještaja ili metalnih predmeta, isto tako sva potrebna prvorazredna sredstva za uništavanje kućne gamadi. — Cijene vrlo umjerene, plaćanja pogodovna.

Kućni savjeti

Mrlje od šećernih tekućina, to jest od kompota, malinovca, limunade, ribizova soka itd., nije dobro isprati samo vodom, jer će se takva mrlja opet pojaviti na tome mjestu. Najbolje se takve mrlje čiste soda-vodom, jer ugljična kiselina, koja se u njoj nalazi, izvrsno djeluje na rastapanje šećera, koji se upio u tkaninu.

Zaprašene uljene slike čiste se najbolje mlakom vodom i mekanim suknom. Nikada ne valja kod takvoga čišćenja upotrebljavati sapuna ili benzina.

Mast za kurje oči. Kupi u ljekarni diachylona, dodaj tome 10 kapi terpentinova ulja i 20 kapi čistog stolnog ulja, pa sve smiješaj, metni na krpicu i stavi na kurje oko.

Da cipele postanu nepromočive, namaži potplate dobro lanenim uljem, a vrške ricinovim uljem. Ali i jedno i drugo ulje treba prije ugrijati te mazanje nekoliko puta ponoviti.

Ne badava

ali uz nevjerojatno niske cijene postignete u tapetarsko-dekorativnoj radnji

prije G. JURAK sada S. BALOV

Zagreb, Gajeva ulica 22 — Telefon 61-57

Obnova i popravak kauča, otomana, madraca i t. d. kao i sve u tu struku zasijecajuće radove.

Posjetite bez obaveze na kupnju!

Za svaku ranu dobar je eter, jer njim namazana rana brzo zacjeljuje i boli se znatno olakšavaju.

Stolnice (ladice), koje se teško dadu izvlačiti, dobro je namazati vlažnim sapunom, pa će izvlačenje lako ići.

Smeđe bojadisani podovi brzo gube svoj čisti sjaj. Zato ih treba od vremena do vremena namazati lanenim uljem, koje je dobro pomiješano sa svježim bjelanjkom. Kod tog mazanja treba upotrijebiti vunene krpe.

KVAČKANE KAPE ZA DJEVOJČICE I ZA GOSPOĐE

Za kape je najbolje, da upotrebimo mekanu svilenu vunu, a za to je najugodnija vuna »šenij« (chenille).

Model za djevojčicu od 10 godina. Radi se u dvije boje: bijelo i još koja tamnija boja po volji. Počne se u sredini sa tamnijom bojom i učini mali krug od 11 očica, zatim se sa bijelom vunom rade po dva stupića u svaki drugi stupić, tako da u tom redu dobijemo 5 dodatih stupića. U svakom redu moramo dodati 5 stupića, pa radimo po dva u svaki treći stupić, u slijedećem redu u svaki četvrti, zatim u peti, pa u šesti i t. d. Jedan red radimo samo tamnom vunom, drugi 2 stupića bijelom, jedan tamnom i tako naizmjence do kraja reda, slijedeći red opet čitav tamnom vunom. Kada je čitav krug širok 14 cm, onda prestanemo dodavati i radimo dalje na isti način bez dodavanja, dok nemamo od sredine 14 cm, tada nastavimo samo bijelom vunom, tako da imamo pred sobom naopaku stranu kape; radimo naime na drugoj strani. U prvom redu dodamo po jedan stupić u svaki sedmi stupić, jedan red bez dodavanja, zatim dodamo u svaki peti stupić po jedan stupić i završimo sa 10 redova bez dodavanja. Za vrpcu na vrhu kape učinimo sa bijelim 5 očica i radimo jednostavne stupiće u duljini od 25 cm, zatim nastavimo sa tamnom vunom oduzimajući u svakom redu po jednu očicu, dok nam ne ostane ništa očica. Takav završetak učinimo i na drugom kraju prije.

Slično radimo i kapu za djevojku, samo u svakom redu dodajemo više stupića, da bude kapa šira i da možemo učiniti oblik prema glavi po volji.

Trouglata kapa za gospođe. Počnemo na 11 očica i učinimo preko prsta mali krug. U svakom redu dodamo po 5 očica kao kod kape za djevojčice, dok nije krug širok 18 cm, onda radimo bez dodavanja, dok nemamo od sredine 19 cm. Krug složimo u 4 dijela i tako mjerimo duljinu od sredine. Završimo. Posebno počnemo lančić od 20 očica i radimo jednostavne stupiće, kad počinjemo novi red, učinimo jednu očicu u vis. Kad je ta pruja dugačka 70 cm, spojimo s početkom, da dobijemo završen krug; prišijemo ga na kapu i dademo oblik po volji — prema fizionomiji i frizuri. Možemo na primjer, pruju početi prišivati na rub kape točno nad desnim uhom. Tu će biti prvi ugao, drugi je na sred čela, a treći nad lijevim uhom, ali ne na rubu kape, nego mnogo više. **I. M.**

Slika dolje:

KVAČKANE KAPE ZA DJEVOJČICE I ZA GOSPOĐE

POKLON STRICA MATA

Pored svojih roditelja djeca obično imaju još i bake, djedove, stričeve, strine, tetke i mnogo druge rodbine, koja ih vrlo voli i mazi. I mali je Radovan imao mnogo rodbine! No danas ću vam pričati samo o njegovu stricu Matu...

To vam je bio vrlo visoki dugonja. Kad bi prolazio kroz vrata, morao bi sagibnuti glavu, da je ne razmrska o prag. Brci su mu se spuštali niz lice kao dva oštra srpa. Polako je za sobom vukao svoje dugačke noge i na svakom koraku klimao glavom. Uvijek je gledao u zemlju, nešto mudrovao i računao... Dobar je bio stric Mato, no ipak je imao jednu manu: bio je vrlo škrt! Nisi mogao iz njega iscijediti dinar kao ni kap vode iz suhe drenovine! Sve se vrtio po kući, redio, spremao i vikao na služavku, da bude štedljiva. Svaku bi paru sedam puta preokrenuo u ruci, prije nego bi je izdao. Pa čak bi i siromaha otjerao s kućnog praga bez ikakve milostinje... Eto, velim, imao je gadnu manu: škrtost!

Stric Mato je često dolazio u posjete k Radovanovim roditeljima, koji su ga uvijek lijepo primali, častili i gostili... Radovan bi svaki put dotrčao da mu vrata otvori i da primi njegov šešir... Tako je jedne godine bio u posjetima kod Radovanovih roditelja upravo, kad je Radovan slavio svoj rođendan. I toga je dana dotrčao Radovan da stricu otvori vrata i primi šešir, a u duši se nadao, da će i od strica Mata primiti kakav dar. No od strica Mata nije ništa primio.

Preko večere stade Radovan da pokazuje stricu Mati različite igračke i knjige, koje su mu rođaci poklonili za rođendan. Stric je Mato uvidio, da bi i on morao pokloniti nešto malom Radovanu, pa ga zapita:

»A što bi htio, Radovane, da ti ja poklonim?«

»Konja!« usklikne Radovan i sav se zažari od sreće.

»Dobro, Radovane! za Novo ljeto dobit ćeš konja!«

Radovan je izljubio strica Matu i dugo mu s prozora mahao, kad je otišao, premda se ništa nije kroz noćni mrak vidjelo. Svakog se dana sjećao stričevih riječi i čekao, kad će već jednom doći to Novo ljeto. No ipak je jednom i došlo!

Radovan kupi kitu cvijeća i pođe s roditeljima stricu u čestitke. Stric se zahvali na kiti cvijeća i reče:

»Oh, dragi Radovane, ja sam ti za Novo ljeto bio obećao konja! Vidiš, zaboravio sam na to! No ne brini se, ja ću to već popraviti.«

Iza Novog ljeta prošla sedmice, prošle dvije, prošao i mjesec dana, a od strica Mata nikakva glasa. No eto ga ipak jedne večeri — ali bez konja! Kad ga je Radovan pričekao na vratima, reče mu škrti stric:

»Gle, i opet sam zaboravio tvoju igračku!«

»Ne smeta,« reče Radovan, »donijet ćete mi je drugi put!«

»Dobro, dobro... drugi put!«

No ni drugi, ni treći ni deseti put stric Mato nije donio Radovanu obećanog konja. Uvijek je »zaboravio«!

Tako je prošla i čitava godina! Na Novo ljeto spremili se Radovanovi roditelji da po običaju pođu čestitati stricu Mati. Pošao je s njima i Radovan, no ovoga puta bez kite cvijeća! Već se bio razjadio na strica Mata i njegovu škrtost. Teško se i odlučio da pođe k njemu, jer nije eto kroz čitavu godinu dana znao nabaviti obećanog konja. No kad su stigli k stricu, svi su se začudili: na stolu se nalazio lijepi konj.

Radovanu je bilo jasno: prošle mu je godine za Novo ljeto poklonio obećanje, a na ovo Novo ljeto to se obećanje ostvaruje. Kolikogod se veselio konju, nije mogao a da ne reče stricu Mati:

»Hvala vam lijepa, striče. Ja sam se skoro i srdio na vas, jer ste me cijelu godinu vukli za nos. Zato vam nisam ni donio ovog Novog ljeta kitu cvijeća...«

»Što?« začudili su se roditelji i stali prekoravati Radovana zbog njegove drskosti. Radovan je pokunjio glavu i ispod oka gledao na konja. Bilo mu je žao, što je to izlanuo...

Uto se javi stric Mato i reče Radovanovim roditeljima:

»Pustite, pustite, nemojte ga prekoravati! Dozvolite mi, da ga ja kaznim: ovog konja, kojega sam za njega nabavio, ne ću mu pokloniti sada, nego tek narednog Novog ljeta...«

Tako je škrti stric Mato otegnuo s jednim darom kroz nekoliko godina, a ne znam, da li je Radovan uopće i primio kada od njega obećanog konja. No čini se, da je tog obećanog konja Radovan bacio s uma i da se radovao drugim darovima i igračkama, koje su mu darivali ostali stričevi, strine, tetke, bake i djedovi...

TETA LELA

Deset prekrasnih dječjih knjiga može svaki pretplatnik »Obitelji« dobiti na otplatu! Obratite se na Upravu »Obitelji« za informacije!

Kauče, otomane, madrace, dekoracije i ostale u tu struku zasjecajuće radove po predloženim i vlastitim nacrtima **preuzima**
Tapetarsko dekorativna radnja
Milan Lipnik
Zagreb, Draškovićeva 4 Tel. 98-95
Stručna posluga Umjerene cijene
Posjetite me bez obaveze na kupnju

DOMAĆICE
kupujte potrebitu staklarsku i porculansku robu u staklani
R. PASARIĆ
Ilica 5 ZAGREB Ilica 5

UREĐENJE PERIVOJA,
cvjetnjaka, alpinum. Uzdržavanje vrtova kroz cijelu godinu. Uvijek raznog cvijeća i t. d.
Specijalista za vrtnu arhitekturu
DRAGUTIN SCHAAL, Zagreb
Ribnjak vis à vis 28 — Telefon 80-27

PRIČA O KRAVI

Naš je vlak odmakao od grada i stigao na široku ravnicu. U odjelu za pušače sjedio je meni nasuprot neki čovjek i šutio. Dva susjeda su se razgovarala o politici. Do mene je sjedio čovjek tužnoga lica i buljio u dnevnik. Niko nije izvadio cigare, niko nije započeo prijateljski razgovor o svakidašnjim zgodama, kako je to običaj među putnicima u vlaku. Već sam pomislio, da sam osuđen na dosadno putovanje.

Vlak je jurio kroz krajinu s pašnjacima, po kojima su pasle krave. Zaključio sam, da su to krave, koje dnevno mlijekom opskrbljuju grad.

Jedan je susjed pogledao kroz prozor, opazio krave i uskliknuo:

»Kako je to krasna životinja! U kravi je nešto čvrsta, pomirljiva... Kad gledaš kravu, vidiš u duhu mljekarska kola, natovarena velikim sudovima; mljekarnice, u kojima kupuju siromašni ljudi svoj skroman i topao objed za sitne novce; čuješ djecu plakati za mlijekom i njihovo zadovoljno mrmljanje, kad su ga dobili. Mislim, da su gospoda istog mišljenja kao i ja, da je krava pored čovjeka najvažnija i najkorisnija životinja na svijetu, napose sada, kad je motor izgurao konja.«

Čovjek tužnoga lica podigne glavu i reče:

»Ne ću biti bezobrazan, gospodine; ali nemojte mi zamjeriti, ako vas zamolim, da blagoizvolite izabrati drugi predmet za svoj razgovor. Imam predrasudu o tim životinjama. Jeza me hvata, kad i pomislim na njih!«

»Oprostite,« kazao je onaj, koji se oduševljavao za kravu, »nisam to znao. No ne mogu shvatiti, zašto mrzite životinju, bez koje naš rod skoro ne bi mogao ni postojati. Da li ste možda imali kakve neprijatne doživljaje s njima?«

»I odviše!«

»Ne ću biti radoznao, no ustvrdit ću, da ste vi prvi čovjek, kojeg sam upoznao, a koji je zapostavljao te hraniteljice čitavog čovječanstva.«

Onaj je drugi uzdahnuo:

»Ne ću li koga ražalostiti ili ne ću li kome dosađivati, ako razložim, zašto mrzim te životinje...«

»Ni najmanje! Da čujemo!«

»Dobro... Pred dvije godine po nagovoru svoje žene preselio sam se iz grada u selo i kupio malo imanje, koje je bilo od grada udaljeno nekoliko sati. Na posao i s posla vozio sam se autom... O kravljim različitim raspoloženjima nisam ništa znao. Mislio sam, da će svježe mlijeko biti dobro za našu djecu. Propitao sam se po okolici i zatim kupio od nekog seljaka kravu, koja se ponosila svojim dugim repom. Vlasnik me je uvjeravao, da je dobra za mlijeko. Dogovorili smo se, da će mi je dovesti narednog dana, odmah iza sklopljene kupnje. No kako je morao poći od kuće, poslao je svog sinčića k meni s porukom, da je krava spremna i da — ako hoću — dođem sam po nju. Bio sam vrlo nerazuman i pristao sam.

Pošao sam u njegovo dvorište i našao kravu privezanu uz kola. Kad sam joj se približio, nije mi se svidio njezin pogled, a ni to, kako je mahala repom, kako je prednjom nogom grebla travu, pa ni njeno mukanje.

Kad sam je odvezao, rado je pošla. Kad sam je potegnuo za konopac, tako je duboko prignula glavu k zemlji, te sam se bojao, da će me nabosti. To ipak nije učinila, već se dala u bijeg i neprestano mukala. Pravovremeno sam odskočio, da mi se ne zaleti u trbuh. Konopac mi je skoro otrgnula. Raskoračio sam se, upro noge u zemlju i s prisutnošću duha ovio konopac oko drveta. To ju je za čas zaustavilo, ali i povećalo njezin nemir. Dvaput mi se pokušala istrgnuti, no ja sam je zadržao... Zatim je dignula glavu i počela pokazivati na niz grmova. Tu sam se prevario. U sebi sam govori: »Ne će se više krava sa mnom šaliti!« Bila je jača i pojurila je k grmlju. Visio sam na konopcu: vukla me je za sobom.

Poletjela je k živici. Do tada sam mislio, da se krave ustavljaju pred živicom. No brzo sam se uvjerio, da to nije tako. Projurila je kroza nj i mene potegnula za sobom. Odijelo mi se posve poderalo. Lice i ruke bile su mi u ranama.

No tek je tada započela prava jurnjava. Ja svejedno još uvijek nisam znao, kud hoće ta vražja krava. Trčala je preko brežuljka — pa na cestu, koja je bila puna kola. Činilo mi se, da se ljudi ugodno zabavljaju videći, kako me krava vuče po cesti. Neki su klicali za mnom, kuda to tjeram kravu, a neki su pitali kravu, kuda to vuče čovjeka.

Tad je životinja malko stala i pogledala desno i lijevo; doskora sam vidio, zašto. Kakvih stotinu koraka naprijed nalazio se most, do kojega je vodila staza. Tada su životinje išle da se napoje. Da stvar bude još zabavnija, eto ti prema nama idu kola, natovarena pokućtvom, i stadoše baš na most. Moja krava već si je znala pomoći: poletjela je u vodu i mene povukla za sobom... Usred vode po prvi put se na me obazrela u čitavoj toj jurnjavi i čudno me gledala...

Gospodo, ja sam dobar čovjek i nikad nikome nisam što nažao učinio; no da sam tada imao kod sebe kakvu stvar, bio bih kravu na mjestu ubio. Sad mislim, da uviđate, zašto mrzim krave i zašto ne mogu ni da slušam, kad se o njima govori.«

»Kako ste izišli iz čitave te zbrke?« upita ga čovjek, koji je nasuprot sjedio.

»Poveo sam je kući iza punih pet sati nemile jurnjave. I bio bih je istog časa poklonio kakvom mesaru, da nije bilo molbe mojih mališa...«

»A gdje je sada?« upita jedan od slušatelja.

»Nagovorio sam seljaka, da je povede natrag u svoju kuću, iako mi nije htio vratiti novaca. I od tog dana uvijek pogledam u stranu, kad opazim kravu. I vjerujte, od toga dana ne jedem više govedine i ne pijem mlijeka...«

J. J. MONTAGUE

LY-TAI-FU GOVORI

O VRAĆANJU K PRIRODI

Vratio sam se jučer s dopusta u derutnom stanju. Žena me je jedva prepoznala, djeca me oplakuju, a ja sam sebi držim propovijedi protiv lakoumnosti i ostalih poroka, koji se tiču zdrave pameti. Premda, iskreno govoreći ja sam samo u trećinu kriv, a ostalo je udesio onaj prokleti francuski mandarin Jean Jacques Rousseau. Kupio sam negdje kod antikvara njegovu knjigu i đavo me natjerao da je čitam. Nikada nisam mnogo vjerovao Francuzima, ali eto taj obješenjak nasolio me kao sardelicu.

Nisam sve zapamtio, što tamo piše, a i bolje je: možda se ne bih bio živ vratio. Sjećam se samo, da je sve udesio jako lukavo, da čestitog građanina zavede u propast. Raspričao se protiv kulture, protiv grada i električne rasvjete... Sve je to — kaže otrov za nevinu ljudsku dušu. Kultura je čovjeka upropastila, oduzela mu mir, uvalila ga u dugove, otplate... u migrenu, išias, politiku i ostale bolesti. Sve to treba ostaviti i vratiti se majčici prirodi: otići na selo, gledati šumu, zapad sunca, piti vodu s izvora i jesti korijenje. Strah me je, dok pričam, da ne bi tko od vas, dragi čitatelji, ovo upamtio: ne želim ni psu, da se vrati prirodi.

Zatražio sam dopust, slagao ženi, da idem na ljetovanje i otputovao sam samcat na jedan otok našeg mora, koji broji svega osamdesetak duša.

Iskrcali su me nasred mora u nekakvu lađicu do polovice punu vode. Cipele su odmah bile gotove, a hlače su se skratile za trećinu.

Kad sam se iskrcao na suho, skupila se oko mene dječurlija; pomalo su me gađali kamenjem. Stariji su sjedjeli pred kućama i gledali u mene kao u predstavu. Žene su spustile kudjelje i vretena u krilo i zinule prema meni, a momci su se podrugljivo smješkali.

»Klanjam se, gospođe i gospodo,« rekoh.

»Mm... mm... mm,« odgovoriše ljudi iz prirode. Nitko se ne podiže da mi zaželi dobrodošlicu.

Morao sam da prijeđem preko nekih uobičajenih pravila uljudnosti te pristupih jednom starijem gospodinu, koji je sjedio odmah do vrata kuće, pred kojom sam se iskrcao.

»Klanjam se, gospodine, kako ste?« Nastojao sam da svom glasu dadem ton drugarstva i iskrenosti, kakav dolikuje prirodnim ljudima. Starac me je neko vrijeme razmatrao u vertikalnom smislu, a onda je polako upitao:

»Da prostite, a koji ste vi?«

»Dopustite da se predstavim, ja sam Ly-Tai-Fu. Doputovao sam iz Zagreba da provedem neko vrijeme u nepatvorenoj prirodi, dalekoj od svih ekscesa degenerisane civilizacije... Rousseau... vi me već shvaćate.«

»A šta ti mom didu kažeš, da je ruso?« javi se u taj čas jedan dječak pokraj starca nakostrušene kose. »Ćaća ti je bia ruso i mater ti je bila rusica...«

»Ima mali pravo,« javilo se nekoliko glasova unaokolo. Neprijatno mi je bilo, da se moje namjere falsificiraju, te sam promijenio temu razgovora:

»Biste li bili tako dobri, da mi preporučite jednu namještenu sobu. Platit ću unaprijed.«

U skupini ljudi nastao je tajac. Onda je počeo sitni žagor. »Ukrast će, porobit će, nije on uzalud dolazio u ovu našu sirotinju,« čuo sam, kako šapću pojedinci iz društva. Konačno se javi starac:

»Ima tamo iza dvora jedna pojata. Ako ćeš tamo... ondi spavaju i financi, kad prođu.«

Smjestio sam se u tu polurazrušenu kućicu. Prespavao sam prvu noć na sijenu. Izbodoše me komarci. I štakori su po meni padali. Ujutro me probudiše u četiri sata vilama. Onaj, koji me je ubo, nije našao vrijednim ni da mi kaže »pardon«. Mjesto toga rekao je drugu:

»Ugazit će nam sijeno ruso; nisu ga did tribali pušćati.«

Otišao sam da se napijem vode na izvoru. Na svoj užas saznao sam, da na čitavom otoku nema žive vode. Oprao sam se na nekakvoj bari zajedno s ovcama i volovima. Nakon pranja bio sam zelen kao trava. Bio sam već i ogladnio i pade mi na pamet korijenje. Ostavio sam to za drugi put i otišao da nešto kupim u selu.

Nitko nije htio ništa da mi proda. Konačno se našla jedna milosrdna žena i ponudila mi na prodaju dva jaja sitna kao od goluba.

»Što to stoji, gospa?« upitao sam.

»Osam dinara komad.«

»Osam dinara? Pa kod nas u Zagrebu...«

»Dobro, kad ne ćeš, a ti nemoj.« Žena se izgubila u kuću i nije više izlazila. Morao sam sklopljenih ruku da molim naokolo, dok sam dobio dva jaja po deset dinara komad.

Ne ću da vam kazujem, kako sam proživio tih šest dana u prirodi. Jedno samo velim: šteta, što je onaj francuski varalica umro. S puškom u ruci držao bih ga u prirodi, dok ne bi opozvao sve, što je nalagao. Kad sam jedne večeri promatrao zalaz sunca, jedan mi je jarac načinio rogovima dvije rupe na hlačama, a gledajući šumu dobio sam sunčanicu. Zaklinjem vas, prijatelji, ne čitajte francuske knjige, ne ćete li da vas plaču žena i djeca, kao što su mene oplakali.

ŠAH

Problem broj 21

G. Welde, Pirna

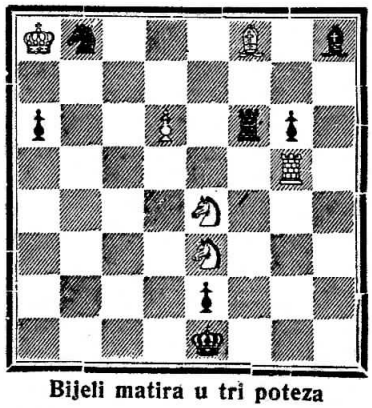

Bijeli matira u tri poteza

MALO ŠALE

Pametna majka. Sinčić: „Čuj, mamice, ti mi uvijek kažeš, ‚srce moje', a svejedno me tučeš?"

Majka: „To je zato, srce moje, jer srce ne može biti bez udaraca."

Nastradao. Gospodin u novom odijelu putuje. Noć ga je zatekla. Dolazi na raskršće. Ne zna, kuda će. Pogleda i gle: visoko na stupu neka tablica s natpisom. S teškom mukom stane se penjati uz stup. Pali šibicu. Na tabli je pisalo: „Pazi, svježe oličeno!"

Kaput. Prosjak: „Da li imate, gospodine, možda kakav stari kaput?"

Gospodin: „Imam... imam, ali novi nemam!"

Pravi lovac. Žena: „Ta valjda ne ćeš po tom užasnom nevremenu u lov?"

Muž: „Bome idem. Možda ću imati sreće, da grom ubije zeca, pa eto lovine..."

Mornarsko pričanje. Došao mornar na prvi dopust kući nakon putovanja iz daleke Australije pa pripovijeda svakakve nevjerojatne stvari sa svojih putovanja. Ljudi samo zinuli i slušaju, a on uživa, pa priča, priča, i što je bilo i što nije. Tako im kazuje, kako brod, na kom je on bio, umalo što nije stradao.

„Znate, napravila se luknja na brodu s jedne strane," raspričao se on, „pa navalila voda ko luda. Mislili smo, potonut će brod i mi svi skupa s njim. Tu se ja dosjetim, napravim rupu na drugoj strani broda, te je tako sva voda opet iscurila van, i mi smo bili spašeni..."

Osvježenje. „Smijem li vam, gospođice, ponuditi kakvo osvježenje?" upita nametljivi udvarač nekoj gospođici, kojoj baš nije bilo ugodno njegovo društvo.

„O da, ostavite me četvrt sata samu."

Dovoljan razlog. Sudac: „Kako ste samo mogli izvršiti prevaru ljudima, koji su prema vama imali puno pouzdanje?"

Optuženi: „Pa kad se, gospodine suče, drugi nisu dali prevariti!"

Fotografija. Tetka: „Moram ti, Stanka, pokazati jednu svoju fotografiju iz doba, kad sam bila mlada djevojka."

Nećakinja: „Je li onda već postojalo fotografiranje?"

Broj na mumiji. Dva čovjeka prolaze kroz muzej te se zaustavljaju pred jednom egipatskom mumijom. Jedan će zagledavši se u broj, kojim je označena mumija:

„A šta mu to znači ovaj broj B C 15 na toj mumiji?"

I drugi gleda, gleda pa će tek najedamput:

„Znaš, to ti je sigurno broj auta, koji je pogazio tog starog faraona."

Molitva. Mala Mira baš moli svoju molitvicu prije jela, kad je zovne mama iz susjedne sobe. Ona časak stoji neodlučna, no tada se nakloni brzo i reče: „Oprosti, dragi Bože, za čas ću se opet vratiti."

Za naše pretplatnike stoji

Papinijev „GOG"

samo 20 Din mjesto knjižarske cijene 40 Din, a isto tako i

Barclayn „RUŽARIJ"

samo 20 Din mjesto 30 Din, ako te prekrasne knjige naručite kod naše Uprave.

Za konac školske godine

nadarite dobre đake knjigama iz

KNJIŽNICE DOBRE DJECE

FOTO I. KOTZMAN

ATELIER ZA MODERNU FOTOGRAFIJU

ZAGREB

STROSSMAYEROV TRG BROJ 12

KRALJICE MARIJE UL. BR. 3

HRVATSKI SELJAČKI DOM

TORBICE ZA DAME

ženske i muške pojase, aktovke i svu kožnu galanteriju kupujete izravno i jeftinije kod proizvađača

STJEPAN MIHEK

radiona za izradbu torba, kovčega i kožnate galanterije

ZAGREB, ŽERJAVIĆEVA 3 (dvorište)

Telefon iz usluge 20-28

MADONE i sve druge svete, prirodne te historijske slike!

Veliki izbor okvira i uokvirivanje slika uz najjeftinije cijene!

FREDO BERNT

umjetni nakladni zavod

Zagreb, Strossmayerov trg 12

(Seljački dom) Telefon 90-25

BUJAN RAST KOSE

po naravi, a bez njege čini kosu neuređenom, a time dobiva čovjek slab i neotmjen izgled. Toga radi preporuča se svakome iskušano sredstvo, a to jest

BILJEVNA ISCRPINA OD KOPRIVA

Kroz tjedan dana postaje kosa uređena — otmjenog izgleda. Cijena je boci Din 20.— Proizvodi i u promet stavlja stara, godine 1599. osnovana **Kaptolska ljekarna V. BARTULIĆ, Zagreb, Dolac kraj Tržnice.**

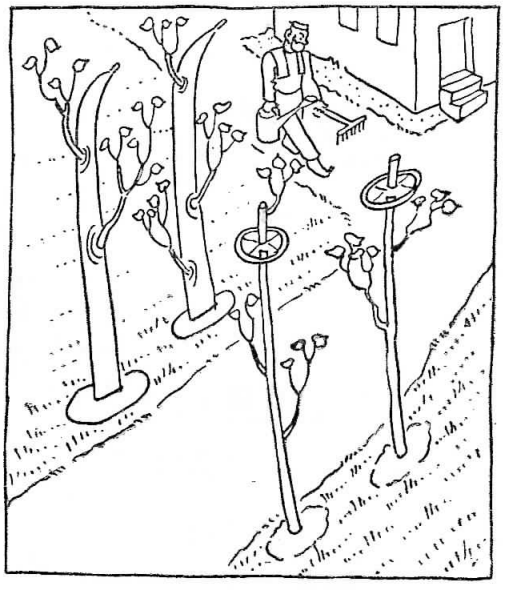

DOBRIJAN I NJEGOVE SKIJE

Zima je već prošla,
žarko sunce sije,
snijeg odavno s neba
napadao nije.

A naš dobri čika
kupio je skije!
Ni jednom se još te
on skijao nije!

Pa gledajte, djeco,
što to čika radi!
Svoje slavne skije
u svom vrtu sadi.

Ako padne kiša
i bude li sreće,
postati će veće
— ko kakvo drveće!

Ilustrovani tjednik „Obitelj" iziazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon [illegible]17. Ček rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2 Omot tiskan u Tiskari Narodne Prosvjete (odgovara Rajmund Sušin, Zagreb, Kuhačeva ul. 2.)

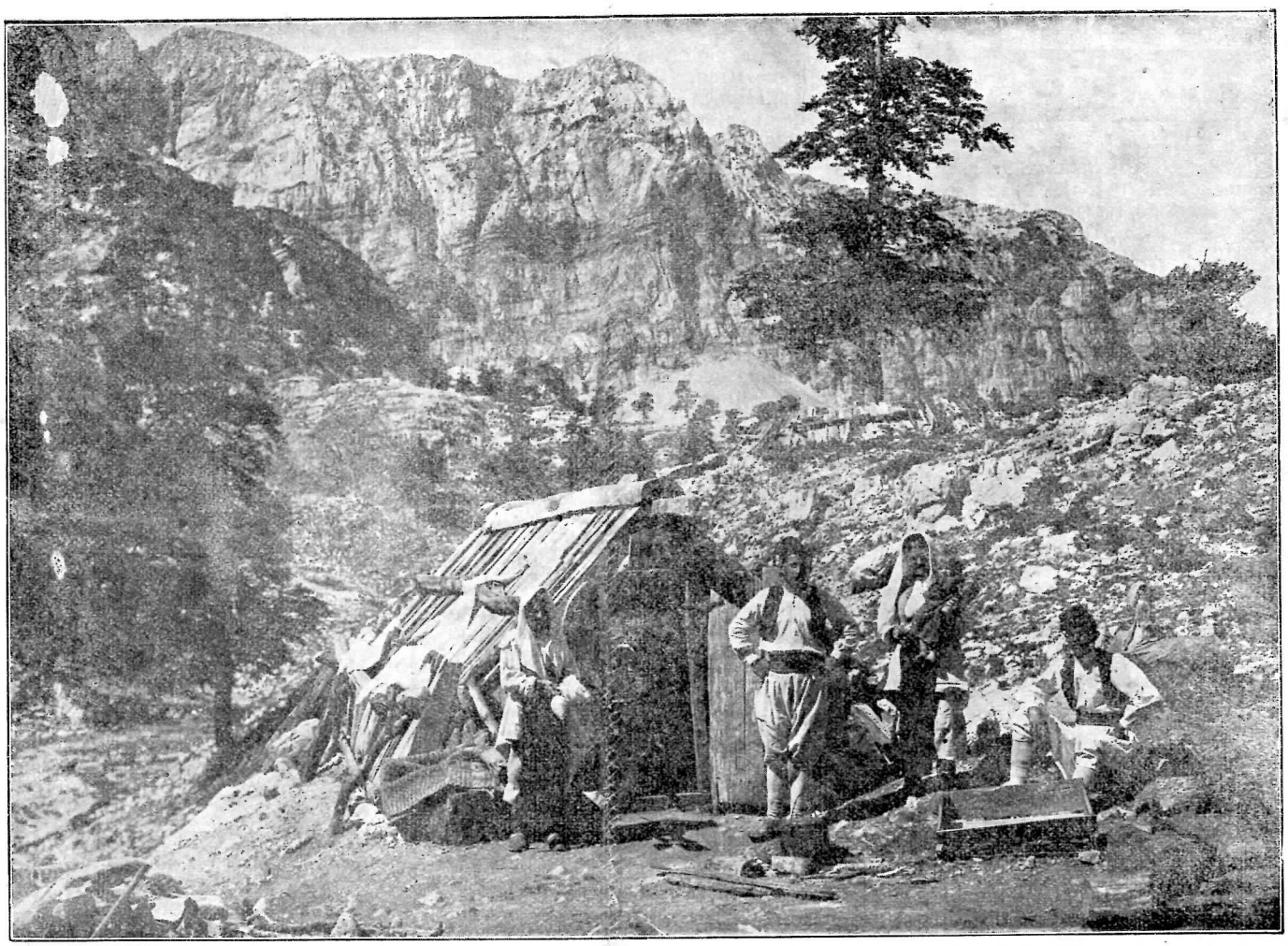

Slika gore:

SELJAČKA KOLIBA NA PRENJU U HERCEGOVINI

Foto Dr R. Simonović

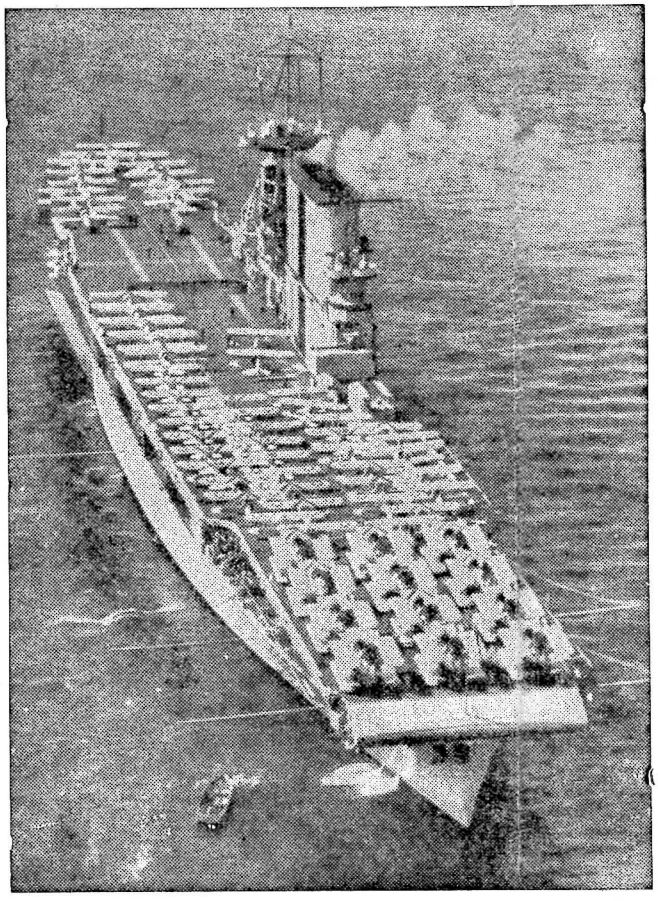

Slika lijevo:

GOROSTASNI AMERIČKI NOSAČ HIDROPLANA NA TIHOM OCEANU

Ovih dana američka ratna flota vrši velike vježbe na Tihom Oceanu; naša slika prikazuje lađu „Saratoga" punu hidroplana, koja učestvuje u tim vojnim vježbama.

SVAKO DOBRO DIJETE TREBA DA PRIMA „MALU MLADOST"!

SIJEDA KOSA

Starijim ljudima, koji posijede, preporuča se upotreba izvanrednog sredstva za povrat prijašnje boje kose, a to je sredstvo:

DRA WALTONSONA AMERIKANSKI HAIR RESTORATIVE

Isprva se upotrebi 3-5 dana za redom, dokle se povrati boja kose i sijeda kosa sasvim nestaje, a nakon toga obnavljanja boje dovoljno je nakvasiti kosu 1-2 puta u tjednu sa

HAIR RESTORATIVOM

Cijena bočici Din 20.—

Proizvađa ljekarnik V. BARTULIĆ, Zagreb, Dolac kraj Tržnice.